8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo

Cena 500 lir

Leto XXXVIII. Št. 193 (11.321)

TRST, četrtek, 9. septembra 1982

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

PO ODLOČNEM NAPADU SINA UMORJENEGA GEN. DALLA CHIESE

KD v središču številnih polemik po obtožbah o povezavah z mafijo

«Ogorčeni» demantiji tajništva KD, De Mite in drugih strankinih voditeljev - Bianco razburjen zaradi skupnega stališča KPI-PSI - Danes bo, kljub vsemu, v Viareggiu govoril Salvo Lima, osumljen stikov z mafijo

RIM — Intervju Nanda Dalla Chiese, sina palermskega prefekta, ki ga je ubila mafija, na včerajšnji Repubblichi je bil prava bomba: obtožba je jasna: «tisti, ki so dali ubiti mojega očeta so v sicilski KD», pravi mladenič in navaja imena (predsednika dežele D'Acquista, palermskega župana Martelluccija, evropskega poslanca Salva Limo, znanega bivšega župana Vita Ciancimina, vse Andreottijeve pristaše) ter okoliščine (bojkotirali so generalov boj proti mafiji ter so se uprli zahtevi, da bi mu podelili posebno oblast in primerna sredstva.) Iz Palerma je prišel val demantijev, ogorčenih in arogantnih. Župan Martellucci je med drugim grozil časnikarjem, ko jih je obtožil «protijužnjaške strumentalizacije» ter je potrdil, kar je dejal pred dvema dnevoma: mafija v glavnem sploh ne obstaja. Iz Viareggia je Andreotti branil uglednost vseh svojih mož, pa tudi na vsedržavni ravni je bila reakcija KD zelo intenzivna.

Iz palače na Trgu del Gesù je tajništvo KD izdalo «ogorčeno» protestno noto: «mafijska stranka je drugačna od KD», «vsi smo častni možje». Strankin tajnik De Mita pa je ponudil Repubblichi dolg intervju, ki bo objavljen danes. Tudi na Montecitoriu je predsednik poslanske skupine KD Gerardo Bianco pokazal veliko nervoze: predsednikoma skupin KPI in PSI je poslal pismo, v katerem «obžaluje», da sta «izključila» krščanske demokrate iz skupnega poročila o boju proti mafiji. Skratka, KD se je združila ter se brani z vsemi silami. Krščanska demokracija zanika tudi tisto, kar je na dlani (povezave med mnogimi njenimi predstavniki in mafijo), skuša diskreditirati tiste, ki jo obtožujejo (De Mita pravi, da je bil mladi sin ubitega generala emotivno prizadet) in med vrsticami celo obljublja interno «bonifikacijo». Kot običajno, KD računa na čas.

Vsekakor pa je tokrat politično vzdušje za KD slabo, vsaj v kratkoročnem obdobju. Pogumni intervju Nanda Dalla Chiese ni naletel na praznino, kljub temu, da je kdo že dejal, da je treba upoštevati njegove (levičarske) «politične ideje». Komunisti so ponovno sprožili svojo bitko o mafiji in o Jugu, ki so jo tolikokrat vodili dokaj osamljeni. V današnji številki Unità Occhetto polemizira z nekim člankom demokristjanskega tajnika. Sindikati so včeraj dopoldne sklenili, da bodo v oktobru priredili vsedržavno manifestacijo za Jug, proti mafiji, kamori in n'drangheti. Tajnik UIL Benvenuto je Nandu Dalla Chiesi poslal prisrčno solidarnostno brzojavko. To je še toliko pomembnejše glede na tišino, ki je vladala včeraj pri socialistih. Tudi Spadolini je včeraj poudaril velik pomen novega zakona za boj proti mafiji ter je poudaril tudi aktualnost «moralnega vprašanja» ter nujnost, da se kaznujejo vsi tisti, ki jih je treba v javni upravi kaznovati, ne da bi niti z besedico branil demokristjane.

Po drugi strani pa je bila reakcija KD nekoliko nerodna. V poročilu strankinega tajništva je poudarjeno, da «KD zavrača poskuse kriminalizacije» in je izrecno omenjen «krvni davek», ki ga je krščanska demokracija plačala v boju proti mafiji (mišljen je umor Piersantija Mattarelle). Stranka relativne večine se nadalje brani pred sumničenjem («vsi smo soglašali z generalom Dalla Chieso, ki ga je imenoval Rognoni») in zmerja s «hinavcem in krivičnim» vsakogar, ki združuje mafijo in KD. Poleg tega pa se KD izrecno sklicuje na izjavo Ciriaca De Mite v svojem intervjuju: «O zadnjih dogodkih, kot tudi o dogodkih, ki niso v skladu s konceptom, ki ga ima KD o civilnem življenju, o javni morali ter o odnosih med strankami in inštitucijami, krščanska demokracija ne bo popustljiva in ne bo opravičevala nikogar». Ne bomo se umaknili pred «zahtevo po pravici», ki jo postavlja država, je rečeno v poročilu tajništva KD. Vendar pa bo danes v Viareggiu govoril Salvo Lima, eden demokristjanov, ki so najbolj osumljeni stikov z mafijo.

R. G.

RIM — Predsednik vlade Spadolini bo odpotoval jutri na dvodnevni uradni obisk v Lizbono, kjer se bo pogovarjal s portugalskim ministrskim predsednikom Balsemaom o mednarodnih razmerah, dvostranskih odnosih in o vstopu Portugalske v EGS. Srečal se bo s tajniki večjih portugalskih strank in se na koncu obiska sestal tudi s predsednikom republike Eanesom.

EGS odreka Italiji podpore za olje

RIM — Izvršna komisija EGS je ukazala ministrstvu za kmetijstvo Bartolomeiju, naj prekine podeljevanje podpor za pridelovalce olivnega olja (EGS prispeva po 646 lir za kilogram) za leto 1980-1981. Evropska skupnost namreč sumi, da prijavijo iz Italije mnogo več od dejanskega pridelka, zaradi česar je že odpovedala izplačilo zadnjih 30 odstotkov za leto 1979-1980. Organizacije italijanskih zadružnikov pa zahtevajo, naj ministrstvo kaznuje goljufe in izplača poštenim pridelovalcem predvideno premijo.

Arafat skoraj gotovo na obisku v Rimu

RIM — Uradni zastopnik PLO v Italiji Nehmer Hammad je v intervjuju reviji KPI «Rinascita» izjavil, da je bil voditelj palestinskega narodnega sveta Jaser Arafat povabljen na 69. konferenco svetovne medparlamentarne zveze, ki bo v Rimu od 14. do 22. t.m., in da bo skoraj gotovo prišel. Zasedanja, ki mu bo predsedoval Giulio Andreotti, se bodo udeležili parlamentarci iz 98 držav.

Če se bo Arafat udeležil konference, bo to pomenilo nadaljnji korak k uradnemu priznanju PLO, in se bo verjetno srečal s predsednikom republike Pertinijem, ki bo 14. t.m. priredil udeležencem uradni sprejem.

Zmaga socialistov na Holandskem

DEN HAAG — Izidi včerajšnjih političnih volitev na Holandskem so potrdili napovedi o nazadovanju vladnih strank in močnem porastu opozicije. Socialisti so postali prva stranka v parlamentu s 47 mandati (3 več), vladna demokrščanska stranka je izgubila 8 sedežev in jih ima sedaj 45, za 10 mandatov so napredovali liberalci (sedaj 36), social-liberalci pa so izgubili kar 11 od prejšnjih 17 mandatov.

PO POGAJANJIH S PREDSTAVNIKI ŠVICARSKIH VARNOSTNIH SIL

Komandosi v Bernu podaljšali ultimat

Odgodili so ga za 48 ur - Izpustili so še pet talcev, eden pa je ušel - Uporniki so zahtevali prost odhod iz veleposlaništva

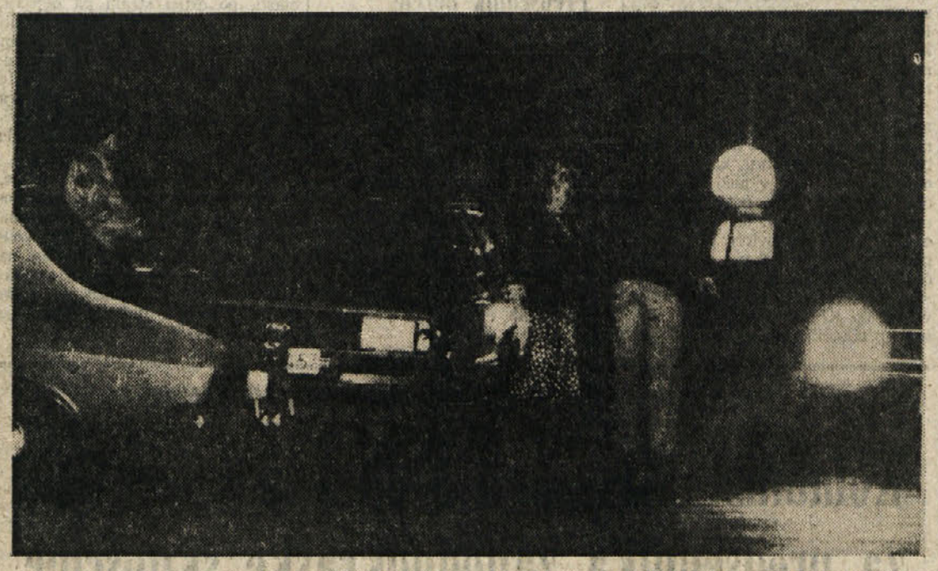

Komandosi v Bernu so včeraj izpustili še pet talcev. Na sliki sta dve talki takoj po prihodu iz ujetništva in preden ju je neki avtomobilist (na desni) odpeljal na varno (Telefoto AP)

BERN — Čeprav je zavladalo v Bernu delno olajšanje, ko so švicarske oblasti na pogajanjih s komandosi, ki so zasedli poljsko veleposlaništvo, uspele podaljšati ultimat upornikov za 48 ur, pa zaskrbljenost švicarskih varnostnikov se ni preveč zmanjšala. Do odgoditve ultimata je prišlo na pogajanjih med uporniki in švicarskim kriznim štabom, ki je v stalni telefonski zvezi z veleposlaništvom.

Komandosi (kaže da so štirje in so baje oboroženi celo s protitankovskimi raketami ter plinskimi maskami) so izpustili še pet talcev in sicer vse tri ženske, nekega bolnika in pa študenta, ki se je povsem slučajno nahajal v prostorih veleposlaništva, da bi si podaljšal vizum. Uporniki so tudi sporočili, da so odkrili v prostorih veleposlaništva zelo zanimive vojaške dokumente.

Švicarske oblasti so včeraj ponovno odločno zavrnile ponudbe tujih držav, da bi z njihovimi protiterorističnimi skupinami pomagale domačim varnostnikom pri osvobajanju talcev ter dodale, da imajo na razpolago dovolj svojih izvedencev za ukrepanje. Vsa švicarska letališča so tudi dobila stroga navodila, da lahko pristanejo na njih le napovedana in linijska letala, da bi tako preprečili nezaželeni prihod tuje pomoči.

V včerajšnjih večernih urah se je tudi izvedelo, da je iz veleposlaništva pobegnil še neki talec. Skrivaj se je povzpel na streho poslopja, od koder ga je rešila policija.

Zvečer so v okolici veleposlaništva opazili tudi živahno gibanje policijskih vozil, med katerimi so nekatera prispela znotraj varnostnega kordona, a so se kasneje spet vrnila. Vsekakor kažejo določeni znaki, da se švicarska policija intenzivno pripravlja na poseg, s katerim bi osvobodila še preostale talce. K temu navaja tudi podatek, da je policija prekinila telefonske zveze veleposlaništva z ostalim svetom, ki so bile doslej še mogoče.

Uporniška skupina v veleposlaništvu je včeraj zahtevala dovoljenje, da skupno s talci (z avtomobilom) zapusti veleposlaništvo ter odnese s seboj tudi najdene dokumente. Švicarske oblasti so zahtevo komandosov zavrnile ter zahtevale od njih takojšnjo osvoboditev talcev in brezpogojno predajo.

VARŠAVA — Poljske oblasti so podale uradni obračun nedavnih demonstracij. V poročilu je zapisano, da so neredi terjali pet mrtvih, 219 ranjenih, internirali so še 189 oseb, 3 023 oseb pa so obsodili na denarne ali zaporne kazni, toda nobene na več kot tri mesece. Vseh oseb, prijavljenih sodiščem, je bilo 3.277.

Med ranjenimi je tudi 188 policistov in 6 gasilcev, med temi leže nekateri v bolnišnici v težkem stanju.

BEOGRAD — Na povabilo predsednika predsedstva SFRJ Petra Stambolića bo v drugi polovici tega meseca obiskal Jugoslavijo turški voditelj, general Kenan Evren. (dd)

POMEMBNI PREMIKI PRI NADALJNJEM RAZVOJU BLIŽNJEVZHODNE KRIZE

Na arabskem vrhu v Fesu priznanje obstoja Izraela?

Novi mirovni načrt združuje Fahdove in Burgibove predloge, za varnost vseh držav Bližnjega vzhoda naj jamči varnostni svet OZN

RABAT — Prvič po tolikih letih so arabski voditelji končno strnili svoje vrste in na 12. arabskem vrhu v Fesu soglasno sprejeli «svoj» načrt za miroljubno rešitev bližnjevzhodne krize. Zaveso neprodornega molka in najstrožje tajnosti je sinoči razgrnila presenetljiva vest, da enotni načrt združuje Fahdove in Burgibove predloge. Arabske države prvič od ustanovitve židovske države priznavajo obstoj Izraela in zahtevajo od varnostnega sveta OZN, da jamči za varnost vseh držav v tem delu sveta.

Za sedaj še ni povsem jasno, če novi arabski mirovni načrt vsebuje tudi kako postavko iz Reaganovega predloga, a že sedaj je povsem jasno, da so na «vrhu upanja», kot ga je imenoval marški kralj Hasan II., prvič po šestih letih soglasno sprejeli politično in diplomatsko pot pri reševanju bližnjevzhodne krize. Arabske države so končno spoznale, da ne morejo Izraela premagati na bojišču, da ne bodo nikoli uspele pretrgati popkovine, ki veže ZDA in Izrael, saj je celo nafta postala borno orožje pritiska v sedanjem gospodarskem položaju.

Po teh prvih vesteh lahko pričakujemo še nadaljnja presenečenja. Včeraj so se v arabskih krogih že širile vesti, da bodo na arabskem vrhu razpustili «arabske mirovne sile» v Libanonu in s tem pooblastili umik sirske vojske iz te dežele. Ob vsem tem se samo po sebi zastavlja vprašanje, kako je Saudski Arabiji, Maroku in Tuniziji uspelo prepričati Alžirijo in Sirijo, kot glavni predstavnici radikalnega krila arabskih držav, da so pristale na tak načrt, ki bi ga še do včeraj označevali kot «izdajstvo arabskega naroda.» Brzkone je pri vsem tem igral ključno vlogo vodja Palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat, ki je lahko brez večjih težav zamašil usta svojim bratom, ki so ga v Bejrutu pustili na cedilu. Sedaj postaja tudi jasno, zakaj je Arafat molčal in ni napadel arabskih držav: hkrati je to politično orožje kot odločilni adut za arabski vrh.

Vsekakor pa ni bila taka diplomatska izbira lahka niti za Jaserja Arafata, saj bi lahko pomenila konec palestinske enotnosti. Obe skrajni krili palestinskega odpora Ljudska in Demokratska fronta neprestano poudarjata, da si bosta pravice izborili z orožjem in ne z jalovimi pogajanji. Dejstvo pa, da je med podpisnicami novega arabskega načrta tudi Sirija, do skrajnosti zožuje manevrski prostor tem palestinskim grupacijam, ki jim sedaj preostaja le Libija. Ob takih rezultatih je skoraj gotovo, da je tudi vprašanje vrnitve Egipta v arabske vrste pred skorajšnjim razpletom.

MOSKVA — Generalni tajnik OZN Javier Perez de Cuellar je dospel včeraj na prvi uradni obisk v Sovjetsko zvezo.

Seja predsedstva SFRJ

BEOGRAD — Predsedstvo SFRJ je včeraj sprejelo sklep o spremembi in dopolnitvi sklepa o imenovanju predsednika in članov zveznega sveta za zaščito ustavne ureditve. Za predsednika zveznega sveta za zaščito in ustavne ureditve so imenovali člana predsedstva SFRJ Lazarja Koliševskega, za člana sveta iz vrst predsedstva SFRJ pa Petra Stambolića in Vidoja Žarkovića. Člani sveta po položaju so predsednica ZIS Milka Planinc, zvezni sekretar za notranje zadeve Stane Dolanc, zvezni sekretar za ljudsko obrambo Branko Mamula in zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov. Kot predstavnika vodilnih organov družbenopolitičnih organizacij federacije so v svet imenovali člana predsedstva CK ZKJ Franja Herljevića. (dd)

«Kneset» nasprotuje Reaganovemu načrtu

Washington podprla izraelska opozicija - ZDA krčijo Beginu manevrski prostor v Libanonu

TEL AVIV, WASHINGTON, BEJRUT — Izraelski parlament je včeraj odobril poročilo obrambnega ministra Šarona o vzrokih in ciljih napada na Libanon ter podprl Beginovo vlado pri obsodbi Reaganovega mirovnega načrta za Bližnji vzhod. Šaron je ponovil g. oznjo o ustanovitvi 50-kilometrskega «varnostnega pasu», če ne bo Libanon podpisal mirovnega sporazuma. Glede bombardiranja Bejruta je ponovil že stara stališča, da so bila to edina sredstva pritiska, ki so omogočila izgon palestinskih teroristov iz Bejruta. Rezultate izraelsko - libanonske vojne je obrambni minister ocenil kot «izredno uspeh, ki je povzročil pravi potres na Bližnjem vzhodu».

O Reaganovem mirovnem načrtu je v «kesetu» spregovoril zunanji minister Šamir, ki ga je označil za nesprejemljivega, ker nasprotuje «duhu in ciljem campdavidskega sporazuma». Za Šamirja je nesprejemljivo Reaganovo stališče, ki razširja palestinsko avtonomijo tudi na ozemlje in se ne omejuje samo na prebivalce. «Judeja in Samarija (svetopisemska imena za Cisjordanijo) so neločljivi del ozemlja Izraelovega, od katerih se ne bomo nikoli ločili», je poudaril Šamir, ki je prav tako ostro obsodil Reaganovo nasprotovanje novemu naseljevanju Židov na zasedenih ozemljih. Po njegovih besedah ima vsak Žid pravico, da si zgradi svoj dom kjerkoli na «ozemlju Izraela». Seveda so za Šamirja in Beginovo vlado meje Izraela določene v svetem pismu in nikjer drugje. To je obljubljena dežela, ki bo za vse večne čase židovska last.

Opozicija v parlamentu je ostro zavrnila tako opravičevanje napada na Bejrut kot zavrnitev Reaganovega načrta. Za laburiste je Reaganova pobuda sprejemljiva, zadržanje Beginove vlade, ki pristaja na avtonomijo samo za Palestince, ne pa za ozemlje na katerem živijo, je po trditvah laburistov absurdno. Na tak oster napad je Begin odgovoril s provokativno ponudbo predčasnih volitev, dve leti pred iztekom svojega mandata.

Begin se torej čuti doma dovolj močnega, da se ne zmeni za razsodne pozive laburistov in levice. Skrbi ga le zadržanje Reaganove administracije, a slepo zaupa v pritiske ameriškega židovskega «lobbyja». Amerika je namreč pred delnimi parlamentarnimi volitvami, med katerimi si ne more nihče privoščiti napada vplivnih židovskih skupnosti. Iz izjav predstavnikov washingtonske administracije pa se Reaganova administracija tokrat bolj malo meni za take pritiske.

Reagan je prepričan, da je na Bližnjem vzhodu ubral pravo pot in jo hoče izpeljati do konca. V ta okvir spada tudi vsestranska podpora Gemayelu in napoved, da se bo njegov posebni odposlanec Habib vrnil v Libanon, da bi pomagal pri spravi v državi, predvsem pa, da bi preprečil vedno bolj številne izraelske provokacije. Včeraj je Begin napovedal, da so v dolini Bekaa izraelska letala uničila sirsko protiletalsko baterijo. Kljub grožnjam o obračunu s Sirci pa postaja vedno bolj jasno, da se bo moral Izrael hočeš nočeš prej ali slej umakniti iz Libanona, če drugega ne, ker ne bo vzdržal finančnega bremena dolgotrajne okupacije. Gospodarski položaj v Izraelu se je namreč po agresiji na Libanon še poslabšal. Inflacija je že presegla 130 odstotkov, država ima v tujini 18 milijard dolarjev dolga, brez ameriške pomoči treh milijard dolarjev letno, bi Izrael brzkone že propadel. In prav ta pomoč bo po mnenju večine glavno orožje v rokah Reagana, ki bo skušal strezniti Begina, ali pa ga zamenjati z bolj prožnimi laburisti. Večina Izraelcev danes še vedno podpira Begina, če pa bi se gospodarski položaj še bolj poslabšal, je skrajno vprašljivo ali bi ljudstvo ohranilo svojo naklonjenost sedanji vladi.

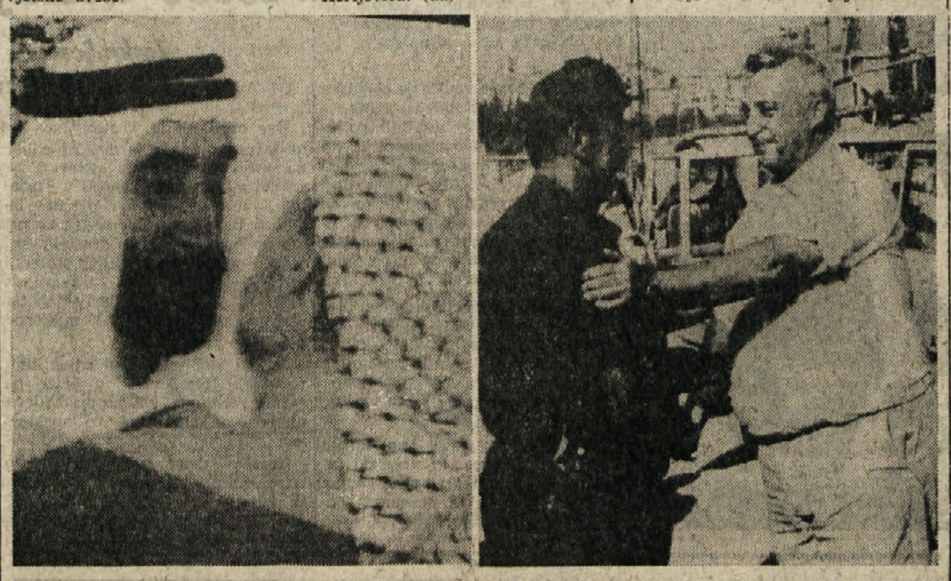

Predsednik Združenih arabskih emiratov šejk Zajid ibn Sultan objema Jaserja Arafata v Fesu (levo) v Sajdi pa se je izraelski obrambni minister Šaron sestal z odpadniškim libanonskim majorjem Hadadom (desno) (Telefoto AP)

NA LETNI SKUPŠČINI MDS IN SB V KANADI

Težavno iskanje izhoda iz hude finančne krize

Južna Afrika išče pomoč v zlatu, Iran pa v «vsemogočnem Alahu» - Kljub vsemu možnost kompromisa

TORONTO — Dasi z različnimi poudarki v posegih zastopnikov držav, ki pripadajo razvitemu ali nerazvitemu svetu, se letna skupščina Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke nadaljuje v težkem vzdušju skrajno zaskrbljenih ocen svetovnih gospodarskih razmer in črnogledih napovedi glede možnosti bližnjega izhoda iz krize. Gospodarska recesija, ki so jo sprožile industrijsko razvite države z ZDA na čelu, je porodila v njih samih že nevzdržno raven brezposelnosti, še večjo škodo pa prizadeva državam v razvoju, katerih skupna zadolžitev v tujini že presega 500 milijard dolarjev, kar že spet postavlja banke bogatih držav v velike težave, saj ne vedo, ali bodo sploh lahko izterjali vračanje kreditov.

Take razmere že mejijo na popolno zmešnjavo svetovnega finančnega tržišča, čemur bi se morala postaviti po robu ravno MDS in SB, ki sta bila ustanovljena ravno zato, da mimo špekulacij zasebnih bank omogočata nerazvitim državam kreditiranje lastnega razvoja. Nič pa še ne kaže, da bi se trije tabori, (ZDA, Evropa in Japonska, države v razvoju) v katere se deli 146 držav, zastopanih v Kanadi, mogli zediniti glede odločnega preokreta splošnih tokov v mednarodnih finančnih in gospodarskih odnosih, ki naj bi dejansko nudili trdno perspektivo za izhod iz krize in nov zagon svetovnega gospodarstva.

V takem vzdušju se ni zato preveč čuditi takim posegom, kot je bil oni finančnega ministra Južne Afrike, ki je predlagal povrnitev k zlati osnovi v mednarodnem finančnem poslovanju (njegova država je največja proizvajalka zlata), ali pa iranskega ministra za gospodarske in finančne zadeve, ki je klical na pomoč «vsemogočnega Alaha» proti zahodnim in vzhodnim velesilam, «zlodejevim zastopnicam na Zemlji», ki tlačijo in podrejajo svojim interesom revnejše države. Kljub vsemu pa se zdi, da bo na koncu vendar dosežen kompromis, z občutnim povišanjem razpoložljivosti MDS in v tem okviru z ustanovitvijo posebnega sklada za nujne primere, ki ga predlagajo ZDA.

MUBARAK: NAJVEČJA PODPORA GIBANJU NEUVRŠČENIH

BEOGRAD — Egiptovski predsednik Hosni Mubarak je včeraj končal tridnevni uradni in prijateljski obisk v Jugoslaviji, kjer se je mudil na povabilo predsedstva SFRJ.

Včeraj so bili v Belem dvoru sklepni pogovori med Petrom Stambolićem in Hosnijem Mubarakom. Ko sta preučevala razmere na Bližnjem vzhodu, ki so posledica izraelske agresije na Libanon in Palestince, sta poudarila nujnost krepitve enotnosti arabskih držav, kot pomemben predpogoj za uresničevanje zakonitih pravic palestinskega ljudstva. V tej zvezi sta se državnika pogovarjala o različnih predlogih in pobudah za reševanje bližnjevzhodne krize, o katerih te dni veliko govorijo. Poudarila sta, da je za reševanje bližnjevzhodnega problema bistvenega pomena uresničevanje narodnostnih pravic palestinskega ljudstva do samoodločbe, kar je ogrodje tega problema.

Pozornost sta namenila tudi razvoju položaja v Afriki in problemom, s katerimi se sooča OAE. Izrekla sta prepričanje, da bodo afriške države premostile sedanje težave in ohranile enotnost OAE, ki je pomembna ne le za krepitev neodvisnosti razvoja na tej celini, ampak tudi za delovanje gibanja neuvrščenih držav.

Stambolić in Mubarak sta pozitivno ocenila krepitev gospodarskih stikov med državama in podčrtala obojestranski interes za nadaljnji razvoj tega sodelovanja, poleg krepitve blagovne menjave, ki se že sedaj uspešno razvija.

Pred sklepnimi pogovori z najvišjimi jugoslovanskimi predstavniki je imel Hosni Mubarak včeraj tiskovno konferenco. Izrekel je zadovoljstvo nad obiskom v prijateljski Jugoslaviji, s katero Egipt povezujejo trdni stiki še iz časa samega začetka neuvrščenega gibanja, ki sta ga Jugoslavija in Egipt skupaj ustanavljala in katerega hrbtenica je bil veliki voditelj Jugoslavije predsednik Tito. Egiptovski predsednik je dejal, da ne smemo pozabiti, da so gibanje neuvrščenosti ustanovili Tito, Naser in Nehru in da zato ne smemo pozabiti na vlogo Indije v tem gibanju. Dejal je, da je že povabil predsednico indijske vlade, naj obišče njegovo državo. Obisk bo pred ali po 7. vrhu neuvrščenih.

V zvezi s poročilom, da so arabske države sklenile v Washington poslati tri svoje predstavnike v prizadevanjih, da bi pospešili reševanje bližnjevzhodnega problema, je Mubarak izjavil, da Egipt pozdravlja vsako prizadevanje, ki bi lahko prispevalo k reševanju tega problema, bistveno pa je, da ta prizadevanja na koncu prispevajo k pravični in celoviti rešitvi bližnjevzhodnega problema.

Na vprašanje, kako ocenjuje pogovore z jugoslovanskimi voditelji, je predsednik Mubarak odgovoril, da so bili ti pogovori izjemno uspešni. Izčrpni pogovori pričajo, da obstojijo sorodni pogledi na večino današnjih mednarodnih problemov. Pogovarjali smo se tudi o pomenu aktiviranja gibanja neuvrščenosti in o največji možni podpori gibanju pri njegovem delu. Pogovarjali smo se tudi o načinih aktiviranja gibanja neuvrščenosti in se tudi v tem vprašanju v celoti strinjali.

Glede najnovejšega predloga ameriškega predsednika Reagana za rešitev bližnjevzhodnega problema je egiptovski predsednik dejal, da je v teh predlogih po njegovem mnenju veliko pozitivnih stvari in da bi morali vse, kar je pozitivno, ohrabriti, da bi poiskali čimboljšo rešitev. Seveda pa, je dodal, na samem začetku neka pobuda ne more biti stoodstotno pozitivna, prav tu pa gre za nek začetek.

Predsednik Mubarak je dejal, da je v pogovorih z jugoslovanskimi voditelji podrobno pojasnil vse ukrepe, ki jih je Egipt sprejel v zvezi z izraelsko agresijo na Libanon. Dejal je, da je jugoslovanska stran v celoti podprla vse korake, ki jih je Kairo naredil na tem področju od začetka agresije do danes. Egiptovski predsednik je tudi ocenil, da se bodo odnosi njegove države z drugimi arabskimi državami v prihodnosti izboljšali in v nobenem primeru poslabšali. (dd)

DAN REKORDOV

Tretji dan evropskega atletskega prvenstva v Atenah je prinesel več izvrstnih rezultatov. Tako je vzhodna Nemka Marita Koch pretekla 400 m v izrednem času novega svetovnega rekorda, najboljši dosežek na svetu je postavil v deseteroboju tudi Britanec Daley Thompson, toda najbolj odmeven je bil gotovo dosežek zahodne Nemke Ulrike Meyfarth, ki je z rezultatom 202 cm potisnila v skoku v višino svetovni rekord za cm višje od prejšnjega.

Ta je več let pripadal eni najboljših italijanskih športnic vseh časov Sari Simeoni (na sliki), ki se je na tem tekmovanju (na katerem je kar osem skakalk preskočilo izredno višino 191 cm) verjetno poslovila od svojih največjih uspehov. 29-letna Sara je osvojila v Atenah le bron in tako se je zdaj morala sprijazniti z dejstvom, da je potem, ko vrsto let ni izgubljala dvobojev s svojimi nasprotnicami začela zdaj izgubljati dvoboj s časom.

Podrobnejše poročilo o atletskem tekmovanju je na športni strani.

POLITIČNA DOGAJANJA V FURLANIJI-JULIJSKI KRAJINI

Dosežen sporazum za obnovitev Comellijeve vlade na deželi?

V tržaškem občinskem in pokrajinskem odboru tudi predstavniki KD - KPI svari druge stranke, naj ne nasedajo izsiljevanju Krščanske demokracije

Tudi včeraj je bilo v središču pozornosti političnega življenja na Tržaškem in v deželi vprašanje krize v vodstvu dežele in možnost njene rešitve pred sejo deželnega sveta, ki je bila že sklicana za prihodnjo sredo, 15. septembra. V okviru posameznih strank (sinoči sta se med drugim sestali deželno tajništvo PSI in pokrajinsko tajništvo PSDI, medtem ko se bo vodstvo LpT sestalo danes), se je nadaljevala razprava o tem, kako premostiti sedanje medvladje na deželi, in to seveda v tesni povezavi s položajem na ravni odborov na tržaški občini in pokrajini.

Določena možnost za rešitev tega problema se je odprla na torkovem sestanku med predstavniki LpT in laičnega ter socialističnega pola. Na sestanku so predstavniki PSI, PSDI, PRI in PLI — ki so se takoj zatem sestali z vodstvom KD — ponovno poudarili potrebo po razširitvi tržaških manjšinskih odborov, nastalih na podlagi sporazuma z dne 28. julija, da bi postala stabilnejša. Da bi omogočili vstop predstavnikov KD v omenjena odbora, naj bi odstopili laično - socialistični odborniki tržaške občine ter socialistični predsednik in laično - socialistični odborniki tržaške pokrajine. LpT pa naj bi bila s svoje strani pripravljena na razširitev sedanjih odborov na občini in pokrajini, ko bi laično - socialistične stranke in KD pristale na nekatere programske predloge «melonarjev», kot je zlasti zahteva po tem, da vlada prizna Trstu vrsto carinskih olajšav in določeno — tudi finančno — avtonomijo. Ta preosnova naj bi odprla pot ponovni izvolitvi Comellijeve deželne vlade na seji skupščine 15. septembra. Svoje zahteve bo LpT precizirala na današnji seji svojega vodstva, ki jo je sklical tajnik Giuricin. Ta se je medtem včeraj sestal z deželnim tajnikom PSDI Zuccallijem, ki je v zadnjem času igral vlogo povezovalnega člena med laično - socialističnim polom, LpT in KD.

Po vesteh, ki so se sinoči razširile v nekaterih tržaških krogih, pa naj bi bil dogovor med strankami o ponovni sestavi petstrankarskega odbora na deželi načelno dosežen. Vodstvo dežele naj bi torej ponovno prevzela vlada, ki naj bi bila po svoji strukturi povsem podobna Comellijevi, v «zameno» pa naj bi se v tržaškem občinskem in pokrajinskem odboru nekateri odborniki laično - socialističnega pola umaknili v korist demokristjanov. Govori se tudi, naj bi socialistični predsednik pokrajine Clarici z odborom odstopil 14. septembra, to je dan pred sejo deželne skupščine.

V zvezi z najnovejšimi stiki in pogajanji med strankami je deželno tajništvo KPI sinoči izdalo daljše poročilo, v katerem naglaša, da je kriza na deželi dva meseca po Comellijevem odstopu in par dni pred sejo deželnega sveta, na kateri naj bi izvolili nov odbor, še vedno nejasna in težko rešljiva. Najnovejši razvoj dogodkov — pravi nadalje poročilo KPI — pa je omogočil preveritev nekaterih značilnih dejstev. Deželna tajništva PSI in drugih laičnih sil (v odsotnosti tržaških predstavnikov) kažejo določeno pripravljenost na to, da se podredijo izsiljevanju KD in da prekličejo sporazum o tržaških krajevnih ustanovah, ki so ju še pred kratkim prikazovala kot primer «drugačne» upravljivosti in ki so ju potrdila tudi njihova vsedržavna tajništva. Toda med samimi laično - socialističnimi silami so glede tega vprašanja nastale številne razlike v pogledih. Vedenje KD in popustljivost laično - socialističnih sil — pravi nadalje poročilo — sta omogočila Listi za Trst, da je dvignila ceno svojim zahtevam, se ponovno zabubila v nekdanjo municipalistično izolacijo in razkrila svoje nezaupanje v sporazum, svoj čas dosežen v Trstu, ter da se danes proglaša za pripravljeno na nov sporazum, tokrat po višji ceni, tudi s Krščansko demokracijo, pod pogojem, da se Trstu priznajo določene olajšave «z dejanji» in ne «z besedami». LpT očitno smatra, da te zahteve nimajo zadostnega jamstva v zavezništvu in programu, ki sta ga pravkar orisala župan Cecovini in predsednik tržaške pokrajine.

S tem da je sprožila krizo, pa je KD pokazala, da ji niso mar niti njeni včerajšnji zavezniki niti samo deželno prebivalstvo. To bi moralo sprožiti v strankah in še zlasti v PSI določeno razmišljanje o tem, kako drago stane neupoštevanje enotnega odnosa z levičarskimi silami in še posebej s KPI.

Komunisti so odločno proti temu — pravi na koncu poročilo — da bi odložili izvolitev deželnega odbora po 15. septembru, kajti kopica odprtih problemov v naši deželi ne dovoljuje nobenega odlašanja. Ob upoštevanju dejstva, da je hipoteza o kakršnikoli obnovitvi prejšnjega petstrankarskega odbora neresna in ob možnosti, da bi KD vztrajala pri svojem namenu o sestavi enobarvne vlade, bo KPI na vse načine skušala preprečiti takšno rešitev ter poziva vse levičarske, demokratične in avtonomistične sile, ki ne sprejemajo zapiranja do komunistov, da se na osnovi točno definiranih točk ustvari koalicija, ki naj onesposobi poskus KD in ki naj zagotovi deželi Furlaniji - Julijski krajini novo vlado in nove perspektive.

Predsednik dežele Baden-Württemberg danes na obisku v Trstu

Na povabilo dežele Furlanije - Julijske krajine bo danes dospel na uradni obisk v Trst predsednik deželne vlade Baden-Württemberga Lothar Spath, ki bo v popoldanskih urah imel razgovore z deželnimi oblastmi in s predsednikom tržaške trgovinske zbornice Modianom. Ob 18.30 pa bo nemški gost v sejni dvorani trgovinske zbornice govoril o vprašanjih evropskega gospodarstva.

S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA SKGZ

Ocena političnega položaja v državi v naši deželi in posebej na Tržaškem

Glavni odbor SKGZ se bo sestal 11. oktobra v Trstu

Ocena političnega položaja v državi, v naši deželi in na Tržaškem je bila osrednja tema ponedeljkove seje izvršnega odbora Slovenske kulturno - gospodarske zveze v Gorici.

Predsednik Boris Race je v svoji analizi izhajal iz ugotovitve, da je huda politična kriza, ki pretresa državo, po eni strani posledica več kot 30-letnega hegemonističnega položaja Krščanske demokracije na oblasti, po drugi strani pa dejstva, da se Krščanska demokracija čuti ogroženo v svojem dominantnem položaju zaradi nastopanja in povezovanja novih sil, ki se hočejo te dominacije otresti. V opoziciji igra pomembno vlogo komunistična partija, katere zasluga je, da se ni šlo v avanturizem.

Težnja Krščanske demokracije, da ohrani svoj hegemonistični položaj, jo sili, da v ta namen ne izbira sredstev, to pa zaostruje konfliktni položaj, kar se odraža na slabitvi teženj po politični moralizaciji v italijanski družbi. Zgovoren dokaz za to sta tudi vloga mafije in terorizma.

V takem položaju ne more priti do drugačne vlade kot šibke in programske izjave druge Spadolinijeve vlade to tudi v celoti dokazujejo. Pri tem smo Slovenci še posebej lahko nezadovoljni, da Spadolini ni vnesel v vladni program obveze do slovenske narodnostne skupnosti in je v repliki pred parlamentom dal o tem le megleno izjavo.

Ko je prešel na analizo političnega položaja v naši deželi, je predsednik Race dejal, da je tudi za odstop deželne vlade, ki ga je povzročila Krščanska demokracija, treba iskati vzroke v vsedržavnih razmerah. Povezan nastop tudi pri nas socialističnih in laičnih sil, ki se hočejo otresti hegemonizma Krščanske demokracije in postati v odločujočem političnem življenju alternativa, je vnesel v vrste KD nervozo.

V zvezi s političnim položajem v Trstu s sestavo pokrajinskega in občinskega odbora Liste za Trst in laično - socialističnih strank ter izključitvijo KD iz njiju, je predsednik Race menil, da gre za odraz procesa laicizacije v tržaškem političnem življenju. Ustvarja se nov položaj, ki mu je treba kritično in pazljivo slediti.

Predsednik Race se je dotaknil tudi odlomka iz napovedane nove knjige Vittoria Vidalija, ki ga je objavil «Il Piccolo» in ki se nanaša na dogajanja pri nas v letih 1947 - 1954 oziroma še prej v času narodnoosvobodilne vojne. Dejal je, da Vidalijevega pisanja ne moremo ocenjevati kot spomine starega odsluženega revolucionarja, pač pa kot napad na narodnoosvobodilni boj in zanikanje njegove revolucionarne vsebine.

Na koncu je predsednik Race govoril še o obnovitvi dela posebne senatne komisije za pripravo globalnega zaščitnega zakona in nalog, ki jih ima SKGZ v zvezi z najavljenim prihodom članov komisije v našo deželo.

V razpravi so bila temeljito osvetljena vsa omenjena vprašanja, pri čemer je bila še posebej v zvezi z oceno Vidalijevega nastopa izpričana popolna soglasnost vseh članov izvršnega odbora. Izvršni odbor je sklenil, da bo poročilo o političnem položaju v državi tudi predmet prve točke seje glavnega odbora, ki bo 11. oktobra v Trstu. Na dnevnem redu bodo še notranja organizacijska vprašanja. O njih je tekla razprava tudi na sami seji izvršnega odbora, predvsem v zvezi z delovanjem odbora za doraščajočo mladino in pa v zvezi s potrebo po ustanovitvi novega odbora za spremljanje delovanja krajevnih uprav.

V zadnji točki se je izvršni odbor seznanil s programiranimi obiski delegacij iz Hrvatske in Srbije ter s stiki z družbenopolitičnimi organizacijami sežanske občine in obale.

● **Ljudje, ki prebivajo v stanovanjih** Ustanove za ljudske gradnje (IACP), morajo v teh dneh izročiti na uradih ustanove obrazce družinskih dohodkov za leto 1981. Ker ustvarja ta dolžnost precejšnje težave, še posebno velja to za starejše upravičence, je sindikalna organizacija CGIL naslovila na predsednika IACP pismo, s katerim vabi ustanovo, naj odpre pri večjih stanovanjskih središčih začasne sedeže za pobiranje obrazcev, oziroma naj podaljša urnik svojih uradov.

Jutri svečana otvoritev seminarja za naše šolnike

Na učiteljišču in v Kulturnem domu se je včeraj nadaljeval seminar za slovenske šolnike. Na učiteljišču je druga skupina vzgojiteljic sledila predavanju prof. Vojke Štular ter prof. Milene Butje o načrtovanju vzgojnega dela v vrtcih. V Kulturnem domu sta obe skupini učiteljev sledili predavanjem o gledališki vzgoji in o pouku sporočanja ter ocenjevanju spisja.

Jutri bo v Kulturnem domu uradna otvoritev seminarja. V soboto bo o prostem času kot pedagoškem problemu za vse udeležence predaval dr. Rudi Lešnik, nakar se bo seminar nadaljeval v ponedeljek s predavanji za profesorje.

(Na sliki: potek seminarja na učiteljišču)

●

Jutri v štivanski cerkvi koncert resne glasbe

V okviru prireditve «Koncerti v cerkvah» bo jutri zvečer v štivanski cerkvici gostovala skupina resne glasbe «Hortus Musicu Venetus». Koncert, ki se bo pričel ob 21. uri, prireja deželna uprava v sodelovanju s krajevno turistično in letoviščarsko ustanovo ter s tržaško nadškofijo. Skupina bo izvajala skladbe Vivaldija, Frescobaldija, Barbasseja, Riccia, Scarlattija, Ortiza, Van Eika in Castella.

Zadnje slovo od Mihe Guština

Ogromna množica ljudi, med katerimi smo opazili najvidnejše predstavnike SSk in vse izvoljene svetovalce repentabrske občine, se je včeraj popoldne zadnjič poslovila na pokopališču na Colu od Mihe Guština, ki je kar 15 let sedel v občinskem svetu in bil župan za dve mandatni dobi. Ob odprtem grobu je 5 govornikov poveličalo svetal lik pokojnika. Župnik Tone Bedenčič se je spomnil, kako ga je pred osmimi leti sprejel tedanji župan Guštin, ki je bil vedno na svojem mestu in bil pravi steber naše skupnosti. Repentabrski župan Pavel Colja je izrekel hvaležnost v imenu občinske uprave in vseh občanov za njegovo premočrtno delovanje za uveljavljenje pravic slovenske narodnostne skupnosti. V imenu SSk so še spregovorili načelnik občinske svetovalske skupine Karlo Guštin, pokrajinski svetovalec Zorko Harej in števerjanski podžupan Ciril Terpin, ki so orisali življenjsko pot in delo Mihe Guština, ki je čvrsto kljuboval fašizmu, bil je navezan na svojo zemljo in ljudi, bil je marljiv doma in na delu. Takega bodo občani in prijatelji ohranili v svojem srcu.

B. S.

KD Slavec Ricmanje - Log in mešani pevski zbor Slavec izrekata svojemu članu Emiliju Mattiettiju in družini iskreno sožalje ob težki izgubi dragega očeta Benvenuta.

Ob izgubi dragega očeta izreka sekcija KPI občine Dolina tov. Emiliju Mattiettiju in svojcem iskreno sožalje.

Kmečka zveza izreka svojemu odborniku Emiliju Mattiettiju občutno sožalje ob izgubi očeta

BENVENUTA

Ob smrti dragega očeta izrekajo sinu Emiliju in družini iskreno sožalje člani zadruge Dolga korona.

Ob izgubi dragega očeta izrekajo delovni kolegi iskreno sožalje sinu Emiliju Mattiettiju in družini.

Z GLASOVI SVETOVALCEV KPI IN DEMOKRISTJANOV

Komunist Slavoljub Štoka spet izvoljen za predsednika zahodnokraške skupščine

Pri Stari mitnici je bila za predsednico izvoljena Millossovich (LpT), sejo rajonskega sveta za Novo mesto pa so odložili

Komunist Slavoljub Štoka je bil sinoči v prvem glasovanju potrjen za predsednika rajonskega sveta za zahodni Kras, pravtako je bila včeraj spet izvoljena za predsednico krajevne skupščine za Staro mitnico zastopnica LpT Millossovich, medtem ko so v svetu za Novo mitnico na zahtevo listarjev in demokristjanov odložili izvolitev predsednika.

Štoka je bil izvoljen z glasovi svetovalcev KPI in KD, ostali svetovalci (SSk, PSI in LpT) pa so glasovi zastopnika Slovenske skupnosti Lisjaka. Novoizvoljeni predsednik je prejel devet glasov, Lisjak pa šest. Pred volitvami je SSk predstavila formalno zahtevo za takojšnjo odložitev zasedanja in to, kot je poudaril svetovalec Lisjak, v pričakovanju političnega razčiščenja in soočanja programov posameznih strank na krajevni ravni. To zahtevo sta podprla tako Bassani (LpT) kot Čuk (PSI), proti pa so se izrekli komunisti. Prišlo je do glasovanja, v katerem je večina odbila predlog SSk in se tako izrekla za redno nadaljevanje seje in za takojšnjo izvolitev predsednika. Glasovalno izjavo sta prebrala načelnik komunistične svetovalske skupine Ukmar, ki se je zavzel za ponovno izvolitev Štoke, ter listar Bassani, ki je naznanil, da bo pri glasovanju LpT podprla Lisjaka. Za podpredsednika sveta sta bila izvoljena De Carli (KD) in Lisjak (SSk). Naj omenimo, da se je pred začetkom splošne razprave o izvolitvi predsednika oglasil listar Giona, ki je vprašal predsedujočega starejšega svetovalca Štoko čemu uradni prevajalec, saj itak vsi razumejo italijansko. Sama prošnja po tem skoraj neverjetnem pojasnilu ni vredna komentarja in samo dokazuje kako nekateri politični krogi gledajo na našo stvarnost. Po potrebnem «pojasnilu» predsedujočega se je seja redno nadaljevala, seveda z uradno občinsko prevajalko, ki je v skladu z obstoječim pravilnikom o delovanju in pristojnostih rajonskih svetov prevajala vse posege slovenskih svetovalcev.

Kot smo že uvodoma omenili, je bila na rajonskem svetu za Staro mitnico spet izvoljena za predsednico zastopnica LpT Millossovich, ki je prejela glasove svoje stranke in laično - socialističnega pola. V rajonskem svetu za Novo mesto - Novo mitnico pa je prišlo do nepričakovanega razpleta, saj so se za odložitev seje soglasno izrekli pred stavniki LpT in KD, proti pa komunisti, misovca in seveda tudi svetovalka PRI Bua, kateri bi moralo po znanem sporazumu LpT - laiki pripadati predsedniško mesto. V zadnjem trenutku so se listarji očitno premislili in podprli zahtevo demokristjanov za odložitev izvolitve predsednika, socialist pa se je pri tem glasovanju vzdržal.

KOLEDAR SESTANKOV RAJONSKIH SVETOV

DANES, 9. 9.
17.30 Kjadin - Rocol
18.30 Rojan - Greta - Barkovlje

JUTRI, 10. 9.
17.30 Sv. Ivan
18.30 Kolonja - Škorklja

PO ZAPORNEM NALOGU DR. GROHMANA

Za zapahi štirje vročekrvneži ki so pretepli mestnega redarja

Štirje mladi, ki so 3. septembra ponoči pred občinsko palačo surovo pretepli mestnega redarja Gina Canettija, so za zapahi. Policija jih je včeraj zjutraj aretirala na osnovi zapornega naloga namestnika državnega tožilca Grohmana, ki jih je obtožil povzročitve poškodb in upiranja javnemu funkcionarju, vse v obtežilnih okoliščinah. V koronejskih zaporih čakajo na sojenje 16-letni M. R., 20-letni Francesco Carvone iz Ul. Gorizia 32, 18-letni Sandro Simonutti iz Ul. Politti 5 in 20-letni Alessandro Floridia iz Ul. D'Alviano 80, 19-letnega Stefana Pettirossa, ki se je po ugotovitvah policije tudi udeležil huliganskega «podviga», pa še iščejo. Zelo verjetno je, da bosta v teku zasliševanj prišli na dan še imeni dveh drugih napadalcev, ki ju agenti do sedaj niso uspeli indentificirati.

Ta tepistični dogodek, do katerega je, kot znano prišlo, ko je Canetti zahteval od mladih, ki običajno postopajo na Trgu Unità, naj izključijo preglasni magnetofon, je spet pritegnil pozornost javnega mnenja na določeno plast tržaške mladine. Pod obtožbo so se najprej znašli tako imenovani «punk», torej mladi, ki najbolj razburjajo «dobromisleče», ker sledijo modi petelinje pričeske, usnjenih kostimov, raznih šokantnih obeskov in pritiklin, kot so varnostne sponke na ušesu, lisice, v katere samovoljno vtikajo roke ali pa vrv, s katero si zvežejo noge. Aretirani niso privrženci te skupine, ki je sicer v našem mestu zelo malo razširjena, ampak sorodne «skin». Bistvena razlika je v laseh, kajti «skinovci» jih nosijo navadno počesane. Za vse pa je skupno določen pogled na življenje, o katerem nimajo dobrega mnenja. Rock glasba, neobvezujoči pogovori, marihuana ali hašiš in sarkazem do «normalnega» načina življenja so konstante, ki jih združujejo. Prav gotovo je njihovo obnašanje izraz nekega protesta, nezadovoljstva in krize vrednot, ki vedno bolj preplavljajo zahodni svet. Pri tem pa je do sedaj veljalo dejstvo, da so ti mladi globoko prepričani v zahteve po miru na svetu. V Trstu niso nikoli bili nasilni. Kaj se je spremenilo, da so te svoje značilnosti spremenili?

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO

NOVI GENERALNI KONZUL SFRJ V TRSTU

Drago Mirošič uradno prevzel dolžnost

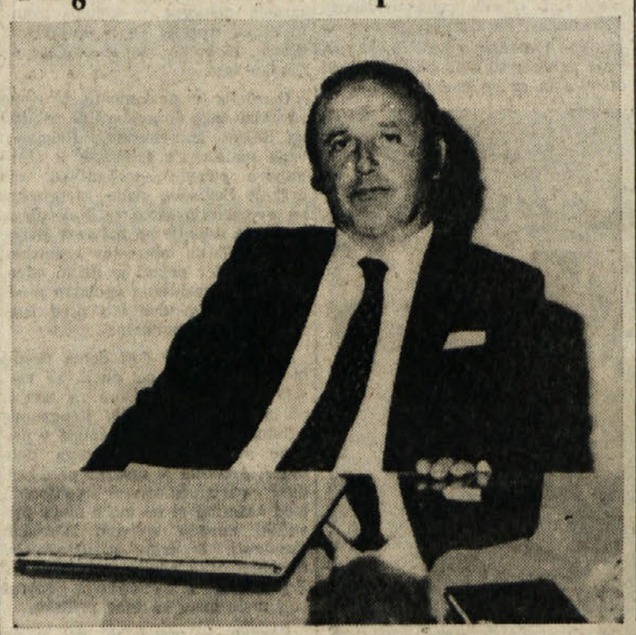

Z včerajšnjim dnem je novi jugoslovanski generalni konzul v Trstu, Drago Mirošič, uradno prevzel svojo dolžnost. V prihodnjih dneh bo opravil protokolarne predstavitvene obiske pri predstavnikih državnih, upravnih, političnih in drugih organov, kakor tudi pri organizacijah slovenske narodnostne skupnosti na področju pristojnosti generalnega konzulata SFRJ v Trstu. Novemu najvišjemu predstavniku naše matične dežele v Trstu izrekamo iskreno dobrodošlico in mu želimo uspesno delo na odgovornem mestu.

Praznik komunističnega tiska v Barkovljah

V petek, 10. septembra, ob 18. uri se bo začel na vrtu prosvetnega društva v Barkovljah (Ul. Bonafata 6) praznik komunističnega tiska, ki ga prireja domača sekcija KPI «Marij Matjašič - Milan».

Večer bo posvečen boju palestinskega ljudstva. Priredili bodo tudi razstavo in prevajali skioptične slike.

Praznik se bo nadaljeval tudi v soboto in nedeljo. Vsak večer bo nastopila glasbena skupina «I Cardinali».

Mednarodna razprava o človeških pravicah

Jutri, 10. septembra, ob 16.45 bo v kongresni dvorani grljanskega hotela Adriatico Palace študijski posvet med člani mednarodnega inštituta za človeške pravice in pravne komisije skupščine evropskega parlamenta o temi: Klavzula o nediskriminiranju v evropski konvenciji o človeških pravicah. Posvetovanje sodi v okvir trídnevnega zasedanja omenjene pravne komisije, ki se je pričelo včeraj dopoldne. Predsednik inštituta za človeške pravice, ki je dal pobudo za zasedanje, Buscema, je v pozdravnem nagovoru dejal, da pomenijo človeške pravice najvišjo stopnjo soglasja med državami zahodne Evrope. Navzoči so bili med drugim zastopnik zunanjega ministrstva Squillante in predstavniki krajevnih oblasti.

Predsednik pravne komisije parlamentarne skupščine evropskega sveta Pery Grieve je izrazil zadovoljstvo, ker je bila dana njemu in članom komisije možnost, da se pobliže seznanijo s problematiko našega obmejnega ozemlja, ki je tesno povezana z vprašanji, za katera je ta komisija zadolžena.

Posegi v zvezi z Domom za onemogle v Sesljanu

Devinsko - nabrežinski občinski odbor je na svoji zadnji seji razpravljal o nevdržnem stanju, ki vlada v Domu onemoglih v Sesljanu. Poslabšano zdravstveno stanje gostov (srednja starost 84 let) in kronično pomanjkanje osebja ustvarjata izredno težek položaj, ki mu občinska uprava ne zmore biti kos.

Že lanskega decembra je občinska uprava pripravila nov organik, s katerim je skušala zadostiti potrebam te službe, vendar sklep, ki sta ga odobrila občinski svet in deželni nadzorni odbor, je kljub temu ostal dejansko neizveden, saj občina do danes še ni bila seznanjena s finančnimi razpoložljivostmi za leto 1982, v kolikor dežela še ni porazdelila ustreznih nakazil .

Če ne bo v prihodnjih dneh nastopila kaka novost, ki bi premaknila zadevo z mrtve točke, bo občinska uprava zaradi nezmožnosti upravljanja službe primorana predlagati občinskemu svetu vrnitev Doma onemoglih deželi.

Občinski odbor je v tem smislu odposlal telegrame, ki urgirajo takojšnji poseg prefekta, predsednika deželnega odbora in deželnega odbornika za skrbstvo.

DVE MILIJARDI LIR DEŽELE F-JK KULTURNIM USTANOVAM

Prispevki za kulturne dejavnosti letos dokaj skromnejši od lanskih

Zaskrbljenost v krogih Slovenskega stalnega gledališča
Letošnji prispevek za 320 milijonov lir nižji od lanskega

Dve milijardi in 80 milijonov lir, to je vsota, ki jo je deželni odbor na svoji torkovi seji namenil za razvoj kulturnih dejavnosti v Furlaniji - Julijski krajini. Odločitev bo gotovo izzvala negativne kritike pri kulturnih ustanovah in društvih, saj je letošnji prispevek, kljub inflaciji in kljub vedno večji draginji, s katerimi se morajo spoprijemati tudi kulturni delavci, za 320 milijonov lir nižji od lanskega.

Na isti seji je deželni odbor tudi porazdelil prispevke, in sicer po raznih področjih, kot jih predvideva ustrezni deželni zakon iz lanskega leta.

Največji delež prispevka je šlo «primarnim deželnim organizmom, ki delujejo na gledališkem področju». Med te spada (poleg gledališča Verdi, Stalnega gledališča F-JK in deželne gledališke ustanove) tudi Slovensko stalno gledališče. Te ustanove bodo prejele skupno 838 milijonov, kar znaša več kot 150 milijonov lir prispevkov manj kot v lanskem letu.

«Dejstvo, da je deželni odbor skrčil deželne prispevke za najpomembnejše gledališke ustanove Furlanije - Julijske krajine, je za nas zelo zaskrbljujoče, pa čeprav nam ni še znano, kolikšen del prispevka bo prejelo Slovensko stalno gledališče», je komentiral sklep ravnatelj SSG Miroslav Košuta. «Lani smo prejeli skupno približno za 170 milijonov lir deželnih prispevkov, v katerih je bila vključena tudi subvencija za turneje v inozenstvu. Tudi tolikšen prispevek je bil preskromen, predvsem spričo velikega števila predstav, ki smo jih uprizorili. Slovensko stalno gledališče se ne more zadovoljiti z eno samo odrsko postavitvijo na leto, kot je bil to primer za italijansko stalno gledališče, zaradi česar so tudi stroški (v primerjavi) precej višji. Stroški so se v zadnji sezoni dvignili za približno 30 odstotkov. Ob taki situaciji je vest o zmanjšanju deželnega prispevka gledališčem za 150 milijonov lir res prav malo razveseljiva, nasprotno!»

Deželni odbor je nadalje namenil približno stotini glasbenim, gledališkim in kinematografskim ustanovam in društvom 362 milijonov lir, 250 milijonov je šlo štirim pokrajinskim upravam, da bi jih lete razdelile ustanovam in društvom, ki delujejo na kulturnem področju, a jim ni priznan status primarnih kulturnih dejavnikov, 100 milijonov lir bosta prejeli ustanovi iz Pordenona in goriški inštitut za srednjeevropska srečanja. 180 milijonov lir bo prejelo osem društev za razširjanje kulture (prek razstav, srečanj itd.). Za kulturne izmenjave in za mednarodna mladinska srečanja je bilo namenjenih 150 milijonov lir, 120 milijonov lir bo prejela Furlanska filološka družba «Ascoli», 130 milijonov lir pa bo porazdeljenih med štiri pokrajinske uprave za njihove pobude v korist zaščite in valorizacije «furlanskega in drugih jezikov in kultur v deželi», kot je zapisano v sporočilu deželnega tiskovnega urada. O slovenskem jeziku in kulturi tudi tokrat niti besedice.

Konec popravnih izpitov

Na slovenskih višjih srednjih šolah so se v teh dneh zaključili popravni izpiti, ki jih je opravljalo skupno 213 naših dijakov. Rezultati izpitov bodo znani danes.

● **Drevi ob 19. uri bo seja** občinskega sveta v Miljah. Poleg o prvotno najavljenih predmetih obravnave bo govor še o umoru gen. Dalla Chiese in o izrednem vzdrževanju šolskih poslopij.

Pisma uredništvu

ŠE O STREŠICAH V TELEFONSKEM IMENIKU

Dne 17. 8. sem v Primorskem dnevniku bral pismo g. V. M., ki ugotavlja, da sem srečni «lastnik» edine strešice v telefonskem imeniku jaz. K temu ne bi imel kaj pripomniti, če ne bi omenjeni g. V. M. zapisal, da bi lahko nastopil pri ravnatelju telefonske družbe in posredoval, da bi moja strešica ne bila tako osamljena, in to v svojstvu deželnega svetovalca. G. V. M. sem hvaležen, da je sprožil ta problem, ki pa ni tako enostaven, kot se morda njemu zdi.

Pri SIP sem nič kolikokrat skušal dobiti strešico na svojem priimku, pa so mi vedno ustno dejali, da so njihovi elektronski stroji brez strešic. Po večkratnih intervencijah pa mi je uspelo to strešico vendarle dobiti.

Pot je torej odprta: kdor ima uradno strešico, naj jo zahteva! Da bi osebno interveniral, kot si želi g V. M. pri ravnatelju telefonske družbe in posredoval za vse Slovence, pa je to nemogoče, ker je to zadeva in želja vsakega posameznika. Sem pa seveda pripravljen nastopiti pri vseh pristojnih oblasteh (kot sem to že neštetokrat), da te spoštujejo pravice in zahteve Slovencev v zamejstvu in seveda pri SIP glede pravilnega pisanja naših slovenskih priimkov.

Zaključek: hvaležen sem g V. M., Ingrid Kalan, dr. Karlu Bajcu in ostalim, ki so to vprašanje sprožili v tem za nas Slovence v zamejstvu delikatnem trenutku in — če mi je dovoljeno — izrekam samo eno misel: globalno zaščito si bomo iz dneva v dan priborili sami! Tudi kar zadeva strešico!

Drago Štoka
deželni svetovalec

* * *

K POROČILU O KRIŠKEM FESTIVALU KOMUNISTIČNEGA TISKA

Lepo vas prosim, da v PD popravite «nejasnost», ki jo vsebuje poročilo o kriškem festivalu komunističnega tiska.

Podrobnemu opisu pesmi, ki jo je izvajal TPPZ, sledi namreč 6 vrstic o političnem zborovanju, na katerem sem nastopil kot član pokrajinskega tajništva KPI. Tovariša Craxija sem omenil mimogrede, pač pa sem polemiziral s tolikokrat zahtevanimi ustavnimi reformami. Menim namreč, da bi morali neuresničeno italijansko ustavo najprej dosledno uveljaviti in jo tako preveriti. Na primer, ko gre za člene o manjšinski zaščiti. Nisem torej pretirano polemiziral s Craxijem, pač pa sem označil za nenaravno zavezništvo med PSI in melonarji v Trstu.

No, na koncu še stavek o socializmu. Kdor je prebral kroniko v PD, takoj razume, da nekaj ni v redu, ko navajate trditev, da «socializma ni mogoče zgraditi niti z vojaščino niti z duhovščino», ne da bi dodali še ostali del moje misli. V svojem govoru sem omenil dogodke na Poljskem, priznal sem, da se o tem mnogo debatira in da so stališča različna. Eno pa je gotovo: lahko poznamo socializem brez vojaščine ali brez duhovnikov, toda ne poznam socializma brez delavcev. Zato je na Poljskem nujen sporazum z delavci, medtem ko išče režim kompromise z vsemi, le z njimi ne.

Stojan Spetič

ARETIRALI SO JIH PREJŠNJE DNI

Po hitrem postopku sodili trem dolgoprstnim tatovom

Po hitrem postopku so včeraj sodili trem tatovom, ki so jih prejšnje dni zasrbeli prsti in so skušali izmakniti tujo lastnino. Najprej sta se pred sodnikom Brencijem in javnim tožilcem Grohmanom predstavila 25-letna Muzafer Ozcan in njen 55-letni tast Ahmet Ozcan, oba turška državljana. Prejšnjo soboto sta v trgovini «Sara» v Ul. Valdirivo izmaknila šop bankovcev v vrednosti 23 milijonov lir. Upravnik trgovine se je tatvino takoj zavedel in karabinjerji so dvojico kmalu aretirali na Trgu Liberta. Pri sebi sta še vedno imela plen svojega «podviga». Obema so včeraj dosodili po štiri mesece zapora in plačilo 100 tisoč lir globe ter ju izpustili na svobodo.

Na leto dni zapora brez pogojne kazni pa je sodišče kaznovalo 30-letnega Alvara Glavino iz Zindisa 11, ki je v noči med nedeljo in ponedeljkom kradel v stanovanju družine Vidussoni v Ul. Cordaroli 16. Njegovo aretacijo so omogočili sosedje, ki so opazili v stanovanju luč in poklicali policijo, ki je tatu zasačila «na delu». Glavina je že star znanec policije, zato je bilo včeraj sodišče zelo strogo.

● **V včerajšnji številki** Uradnega biltena FJK je bil priobčen seznam področij krajevne zdravstvene enote, kjer primanjkuje zdravstveno osebje. Zainteresirani operaterji naj se pri KZE zglasijo najpozneje v teku 10 dni.

● **Dne 14. septembra bo potekel** rok za predstavitev prošenj, s katerimi lahko stanovanjski upravičenci zaprosijo pretorja, da jim odloži sodni izgon. Pretor bo na osnovi prošnje lahko odložil izvajanje sodnega odloka o stanovanjskem izgonu za najmanj štiri, največ pa dvanajst mesecev.

PRETEKLI TEDEN V ORGANIZACIJI ZAVODA ZA ŠOLSTVO SRS

V Murski Soboti uspel seminar za naše učitelje in profesorje

Skupina 38 zamejskih šolnikov, učiteljev in profesorjev s Tržaškega in Goriškega je bila pretekli teden na seminarju v Murski Soboti, ki ga je organiziral Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo SR Slovenije v sodelovanju z organizacijsko enoto iz Murske Sobote Zavoda za šolstvo. Vzgojitelji iz zamejstva so se v šestih dneh seminarja seznanili z življenjem, delom in zanimivostmi Murske Sobote in Prekmurja, le poseben pomen pa je imel zanje ogled dvojezične slovensko-madžarske osnovne šole v Lendavi, kjer so lahko sledili poteku poučevanja v obeh jezikih.

Seminar se je začel v ponedeljek, 30. avgusta, s sprejemom udeležencev v dvorani skupščine občine Murska Sobota. Zamejce je takrat pozdravil predsednik skupščine Martin Horvat, nakar jim je predsednik izvršnega sveta občine Pavel Pongrac predstavil gospodarstvo in razčlenil najvažnejše gospodarske dejavnosti v murskosoboški občini in v pomurski regiji. Podpredsednik izvršnega sveta Peter Brunec jim je nato geografsko in demografsko orisal področje in se pri tem še posebno zaustavil na prikazu družbenih dejavnosti. Še istega dne so udeleženci seminarja sledili predavanju prof. Franca Kuharja o zgodovini Prekmurja do NOB, medtem ko jim je Ivo Orešnik govoril o bližnji revolucionarni preteklosti Pomurja.

Drugi dan seminarja je bil namenjen izletu po Prekmurju; ekskurzijo z avtobusom je vodil prof. Vlado Sagadin. Naslednjega dne so bili na vrsti ogledi kulturnih ustanov in predavanji o dveh velikih tamkajšnjih književnikih. Učitelji in profesorji iz Italije so si tako ogledali pokrajinski muzej v Murski Soboti (ogled je vodila ravnateljica muzeja Vlasta Koren) in pokrajinsko in študijsko knjižnico. Po ogledu prostorov Pomurske založbe so bila v dvorani občinske skupščine na sporedu predavanja o protestantski književnosti v Prekmurju, Jože Ternar je gostom orisal lik Miška Kranjca, prof. Jože Vugrinec pa je predaval o Ferdu Godini, nakar je prof. Jože Hradil predstavil zbirko Mostovi kot obliko prevodne književnosti. Vmes je kulturna skupina učencev Srednje družboslovne in ekonomske šole izvedla pravcato lepljenko s prekmurskimi pesmimi in kratkim recitalom odlomkov iz Kranjčevih in Godinovih del.

V sredo, 1. septembra, popoldne so odšli udeleženci seminarja na ekskurzijo v Prlekijo, ogledali so si Ljutomer, muzej Edvarda Kardelja in vinsko klet, kjer so lahko tudi pokusili tamkajšnja vina.

Četrtek je bil namenjen ogledu Lendave in dvojezične osnovne šole. Ravnatelj šole je gostom najprej predstavil šolo, nakar so imeli le-ti, porazdeljeni v tri skupine, hospitacije v razredih. Po tem življenju prikazu dvojezičnega pouka v šoli in po razgovoru o hospitacijah jim je pedagoški svetovalec za dvojezično šolstvo Janez Kerčmar predstavil dvojezično šolstvo in osnovna načela, ki so usmerila Slovenijo v ustanovitev te šole. Naši šolniki so imeli nato srečanje s pripadniki madžarske skupnosti, s katerimi so se porazgovorili o problematiki narodnosti. Ekskurzija v Lendavi se je zaključila z ogledom kraja, knjižnice, galerije in Lendavskih goric.

V petek so si udeleženci letošnjega s programom zelo natrpanega seminarja v Murski Soboti ogledali srednješolki center tehniško-pedagoške usmeritve.

DEŽELNI KNJIŽNIČARSKI TEČAJ

Deželno odborništvo za poklicno vzgojo in kulturne dejavnosti je zaupalo

PRIREDITEV KNJIŽNIČARSKEGA TEČAJA NARODNI IN ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

Tečaj se bo začel v pozni jeseni, predavanja bodo v popoldanskih urah. Čas za vpis v tečaj je do 30. septembra v upravi NŠK - Ul. sv. Frančiška 20/I.

ODBOR ZA PROSLAVO BAZOVIŠKIH ŽRTEV

vabi na komemoracijo

Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča

ki bo v nedeljo, 12. septembra, ob 16. uri pred spomenikom v Bazovici

FC PRIMORJE

priredi v soboto, 11., in v nedeljo, 1[2]. septembra na Proseku «Na Balancu»

ŠPORTNI PRAZNIK

SPORED:
V soboto ob 17. uri odprtje kioskov;
ob 19. uri nagrajevanje memoriala «Žarko Race»;
od 20.30 do 1. ure ples z ansamblom THE LORDS.
V nedeljo ob 16. uri odprtje kioskov in tradicionalna tekma «Stari - mladi»;
ob 19. uri kulturni program: nastopajo mladinska in otroški folklorni skupini KD Rdeča zvezda iz Saleža;
od 20. do 1.00 ure ples z ansamblom THE LORDS.
Kioski bodo založeni s specialitetami na žaru in z domačo kapljico.

Vabljeni

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega učiteljišča A.M. Slomšek s priključeno vzgojiteljsko šolo sporoča, da bodo usposobljenostni izpiti na vzgojiteljski šoli (jesenski rok) jutri, 10. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine.

Včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 9. septembra
PETER
Sonce vzide ob 6.35 in zatone ob 19.29 — Dolžina dneva 12.54 — Luna vzide ob 22.49 in zatone ob 12.58.
Jutri, PETEK, 10. septembra
NIKITA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23,4 stopinje, zračni tlak 1013,2 mb ustaljen, veter 40 km na uro severozahodnik s sunki 70 km na uro, vlaga 60-odstotna, nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 23 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Michela Vremec, Deborah Utel, Jessica Eriani, Marco Cossetto, Andrea Fontanesi, Samantha Schnautz.

UMRLI SO: 90-letna Lucia Zuban, 70-letni Giuseppe Ianezic, 77-letna Anita Sbisà vd. Pontevivo, 78-letni Odino Moretti, 73-letna Bernarda Toscani por. Spetti, 86-letni Antonio Crivici, 64-letni Emilio Danieli, 67-letna Maria Gianolla, 81-letna Lucia Dodich, 70-letna Ludmilla Novak por. Olenik.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. L. Stock 9, Trg Valmaura 11, Zgonik, Boljunec.
(8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Goldonijev trg 8, Ul. Belpoggio 4
NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Goldonijev trg 8, Ul. Belpoggio 4, Zgonik, Boljunec.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 21 do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14 do 21 ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68-441

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001; Repentabor: tel. 225-141; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje:

Kino

Ariston 21.00 «Can't stop the music». Nancy Walkerjeve.
Ritz 17.00 «Il falcone».
Eden 16.30 «Jacky chan... la mano che uccide».
Grattacielo 16.00—22.15 «Il braccio della pantera». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Fenice 17.00 «Interceptor il guerriero della strada». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Nazionale 16.30 «Amanti miei». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Mignon 16.30 «Easy Rider».
Filodrammatico 15.00—22.00 «La ragazza dalla ingordigia erotica». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Aurora 17.00 «Frankenstein junior». Mel Brooks.
Cristallo Danes zaprto.
Moderno 16.00—22.00 «La mazzetta». N. Manfredi, U. Tognazzi.
Capitol 17.00 «Animal house».
Radio 15.30 «Stretta e bagnata». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 17.00 «L'alibi di cristallo». Brigitte Fassey.
Lumiere 16.30 «Super rapina a Milano». Adriano Celentano in Claudia Mori.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Tržaški partizanski pevski zbor «P. Tomažič» javlja, da bo danes, 9. septembra, ob 20.30 v Partizanskem domu v Bazovici seja glavnega odbora TPPZ. Dnevni red: 1. turneja bratstva; 2. razno. Jutri, v petek, 10. t.m., ob 20.30 pa bo vaja, in to samo za zbor.

Dramska skupina KD Vesna sporoča, da bo prvo srečanje članov in članic v ponedeljek, 13. 9., ob 19. uri v domu A. Sirka v Križu. Vabljeni so vsi, ki jih zanima gledališka dejavnost.

Mešani pevski zbor Lipa obvešča, da bo pevska vaja danes, 9. septembra, ob 21. uri v Bazoviškem domu. Vabljeni.

Mladinski odbor SKGZ obvešča, da je vpisovanje na mladinski seminar na Bledu (od 17. septembra popoldne do 19. septembra) vsak dan od ponedeljka do petka od 18. do 19. ure na sedežu SKGZ, Ul. sv. Frančiška 20.

ZSKD obvešča, da bodo v soboto, 11. septembra, uradi zaprti.

Razstave

V galeriji TK - Ul. sv. Frančiška 20 je razstavljen izbor slovenske grafike.

DO JUTRI PLAČATI KMEČKE PRISPEVKE

Jutri, 10. tega meseca, poteče rok za poravnavo drugega obroka kmečkih zavarovalnih prispevkov. Poslužiti se je treba posebnih poštnih položnic, ki jih je izstavil zavod za poenotene kmečke prispevke SCAU. Za zamudnike predvideva zakon dokajšnje pasivne obresti.

KRZNARSTVO
igor Oblati
Vam priporoča izredne modele najboljše kakovosti, tudi po naročilu
hrani, popravlja in čisti Vaše krzno
ULICA S. NICOLO' 33
Tel. 040/61-420

Čestitke

Včeraj je praznovala 18. rojstni dan TATJANA MALALAN. Obilo sreče in zdravja ji želijo očka, mama, Mitja, nona in vsi, ki jo imajo radi.

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

PRODAM jadrnico vagabond 25 dolgo 7,80 in široko 2,70 m letnik 1978 — kot nova. Telefonirati po 20. uri na št. 040/220555.

PRODAM udobno stanovanje veliko 130 kv. m — Drevored D'Annunzio. Telefon 040/64380.

PRODAM hišo v dobrem stanju v okolici mesta. Telefonirati od 17. do 20. ure na št. 040/826242.

IZGUBIL se je nemški ovčar — samica po imenu Tawa na področju Opčin - Bani. Najditelju velika nagrada. Tel. 755755, 741753

ODDAM v najem avtoličarsko delavnico (karoserijo). Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi št. 6, pod šifro «Karoserija».

PRODAM zazidljiv in nezazidljiv teren na Krasu. Telefonirati od 12. do 14. na številko (040) 226577.

JOSIP SANCIN - Šarnek, Dolina 112, je odprl osmico. Toči domače belo in črno vino.

ZARADI veselja do obdelovanja kupim manjšo parcelo, tudi zapuščeno, v kontovelskem ali kriškem bregu. Ponudbe na upravo Primorskega dnevnika Ul. Montecchi 6, pod šifro «Breg» ali telefonsko 040/794672 interna 48.

PRODAM frezo za okopavanje trt. Telefon 0481/32850.

IŠČEM hišo ali trosobno stanovanje v najem. Tel. 040/79-46-72 int. 53 ali 27 od 10. do 13. ure.

PRODAM elegant 112. prevoženih 45.000 km — kot nov. Telefon 040/220363 (Križ).

rah na št. 040/212255.

UGODNO prodam opel record 1700 letnik 1973 s priključkom za prikolico. Telefonirati na številko 040/826759 ob delovnem času.

ZOBOZDRAVNIK Peter Ukmar obvešča, da deluje v novi ambulanti v Šesljanu št 57/1, tel. 040/291023.

PRODAM harmoniko victoria 140 basov. Telefonirati ob uri kosila na št. 040/228171.

OSMICO je odprl Robert Pipan v Mavhinjah.

Prisporajte za DIJAŠKO MATICO

MENJALNICA

tel. 0481/83909

TEČAJI BANKOVCEV 8. 9. 1982

Ameriški dolar	1.370.—
Kanadski dolar	1.080.—
Švicarski frank	665.—
Danska krona	150.—
Norveška krona	198.—
Holandski florint	500.—
Francoski frank	194.—
Belgijski frank	24.—
Funt šterling	2.365.—
Nemška marka	558.—
Avstrijski šiling	78.—
Švedska krona	215.—
Debeli dinar	22.—
Drobni dinar	22.—

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

IZJAVA PREDSEDNIKA SKUPŠČINE NOVA GORICA ZORKA DEBELJAKA

Dobrososedski odnosi omogočajo sodelovanje med obmejnimi kraji

Novogoriški župan je naglasil hiter gospodarski razvoj občine in obravnaval gradnjo infrastrukturnih objektov ob meji

Sosednja občina Nova Gorica ima 9. septembra svoj praznik, ki naj obuja spomin na zgodovinsko pomembno obdobje po kapitulaciji Italije 8. septembra leta 1943, ko se je na Primorskem in v Istri razširila vstaja proti novim nemškim okupatorjem in njihovim sodelavcem oziroma pomagačem. Deveti september ima torej razsežnosti za vso Primorsko, zlasti če ta datum povežemo s 15. septembrom leta 1947, ko je bilo celotno območje skupaj s slovensko in hrvaško Istro združeno z matično domovino Jugoslavijo. Kar zadeva nadaljnje razsežnosti vstaje po kapitulaciji Italije naj poudarimo, da so se tedaj med narodnoosvobodilnim bojem začele tkati vezi prijateljstva in sožitja med Slovenci in Italijani v naših krajih. To prijateljstvo med dvema narodoma se sedaj v miru nadalje poglablja in dobiva najrazličnejše nove oblike in vsebino v sprotnem življenju ob odprti jugoslovansko - italijanski meji.

Ob občinskem prazniku je predsednik občinske skupščine (župan) v Novi Gorici Zorko Debeljak v pogovoru za Primorski dnevnik pojasnil nekaj najvažnejših uspehov doseženih v občini v povojnem obdobju. Podrobno pa je obravnaval tudi funkcijo in načrte občine za nadaljnje poglabljanje sodelovanja in sožitja ob meji.

Vprašanje: Občina Nova Gorica se je v preteklosti naglo razvijala in je bila po stopnji gospodarskega napredka med prvimi v Sloveniji. Zaradi raznih težav pa je ta razvoj sedaj upočasnjen. Kako torej presojate gospodarski in družbeni razvoj občine v pogojih in razmerah stabilizacije, in kakšna naj bo usmeritev za premostitev sedanjih težav?

Odgovor: «Razvoj občine Nova Gorica in njenega gospodarstva je v povojnem obdobju, zlasti še v preteklem desetletju, dosegel ogromno stopnjo. Iz zaostalega kmečkega območja smo se razvili v občino z močno industrijo. Od skupaj 57.000 prebivalcev jih je zaposlenih 27.000; od tega v industriji 22.000. Kmečkega prebivalstva je samo še 6 odstotkov. Zaostritev pogojev gospodarjenja je močno prizadela tudi naše gospodarstvo. Težave se kažejo v tem, da nimamo več toliko novih naložb in da podjetja vse bolj pestijo premajhne zaloge surovin in nadomestnih delov za tehnologijo. Vendar pa se razvoj kljub temu ni ustavil. V letošnjem letu je bila izvedena pomembna investicija v tovarni obutve Ciciban v Mirnu, večje naložbe pa so v teku v tovarni posebnih vozil in prikolic Vozila v Šempetru, Mesni industriji Primorske in v elektroindustriji Iskra v Šempetru pri Novi Gorici. Na nove investicije se pripravljajo v Goriških strojnih tovarnah in livarnah (Gostolu) in v tovarnah Poligalant v Volčji dragi in Okroglica. Program za preobrazbo Vipavske doline, ki je v polnem zagonu pomeni eno največjih in najpomembnejših povojnih naložb pri nas. V tem primeru gre za velika vlaganja v kmetijstvo, to je torej prava stabilizacijska preusmeritev proizvodnje. V večini tovarn so izdelali programe za poslovanje v novih težjih gospodarskih razmerah in pogojih. Predvsem bo treba bolje izkoriščati že obstoječe zmogljivosti in možnosti. Preusmeritev duha in proizvodnje ne bo lahka in enostavna, vendar je nujna.»

Vprašanje: Občina Nova Gorica razvija intenzivne stike in sodelovanje s sosednjimi občinami v Italiji. Gre za občine Gorica, Števerjan, Sovodnje in Doberdob. Kako presojate te stike in sodelovanje, tudi glede na nekatera mnenja, ki smo jih brali oziroma slišali v Italiji, da na primer sodelovanje med občinama Novo Gorico in Gorico stagnira?

Odgovor: «Obmejna lega naše občine daje določene prednosti za razvoj gospodarstva. Odprtost meje in dobri sosedski odnosi omogočajo veliko sodelovanje med obmejnimi kraji in gospodarstvom, ki se tu razvija. Posebno skrb namenjamo sodelovanju z obmejnimi slovenskimi občinami Doberdob, Sovodnje in Števerjan ter z občino Gorica. Številni stiki in srečanja to potrjujejo. Sodelovanje med občinama Nova Gorica in Gorica ima že svojo tradicijo, in to na kulturnem, športnem in gospodarskem področju. Veliko je narejenega. Sredi tega meseca načrtujemo srečanje med predstavniki občin Nova Gorica in Gorica. Sestanek se bo nanašal na program sodelovanja in pripravili bomo dnevni red srečanja na ravni obeh občin, ki bo v mesecu oktobru. Torej, težko bi rekli, da naši medsebojni odnosi stagnirajo. Morda gre bolj za počasnejše reševanje nekaterih nalog oziroma sprejetih obveznosti iz osimskih sporazumov, tako na eni kot na drugi strani.»

Vprašanje: Zaradi svoje obmejne lege ima občina Nova Gorica važno vlogo pri izvajanju osimske pogodbe. Najvažnejša objekta določena v sporazumih med Jugoslavijo in Italijo, sta sedaj zgraditev avtocestnega priključka od novega mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba - Štandrež in do avtoceste pri Razdrtem, ter zgraditev takoimenovane Osimske ceste. Ta slednja cesta bi iz Solkana ter čez Sabotin na italijanski strani povezala Novo Gorico z Brdi. Kakšno je stanje glede gradnje obeh infrastruktur?

Odgovor: «Naj poudarim, da smo v zadnjem obdobju uspešno izpolnili nekatere obveznosti. Zgrajen je bil mednarodni mejni prehod Vrtojba. Začela se je gradnja Osimske ceste v Brda in napravljena je licitacija za gradnjo mostu čez reko Sočo v Solkanu. Zgrajen je most čez reko Idrijo v Britofu, kar bo izboljšalo povezave med obmejnimi vasmi pri Ligu in v Beneški Sloveniji. Podpisan je sporazum za organizacijo skupne obrambe proti toči. Pripravljamo predlog, da se urnik prehodov čez mejni blok Vipolže podaljša do polnoči. Gradnja avtocestnega priključka Vrtojba - Selo — ta bi pozneje omogočil povezavo z avtocesto pri Razdrtem — naj bi se pričela konec leta 1985, skladno z razvojnim načrtom za modernizacijo oziroma gradnjo cest v Sloveniji.

Med pogovori ob obisku v zamejskih občinah in v občini Gorica je bilo danih še več pobud. Za njihovo uresničitev pa je potreben določen čas. Naša skupna naloga je določiti pravilne oblike in možnosti za njihovo izpolnitev. Skratka, odprtost meje in pripravljenost za sodelovanje nam omogočata, da se na srečanjih dogovarjamo o uresničevanju sprejetih obvez iz osimskega sporazuma, obenem pa tudi razmišljamo o novih pobudah za urejanje zadev, ki bodo lahko še poglobile in povečale sožitje ob tej meji.»

PRIZNANJA ODLIČNJAKOM

(Na sliki je odbornica za kulturo Marija Ferletič skupno z ostalimi odborniki in predstavniki šolskega skrbništva.

V sejni dvorani pokrajinskega sveta so podelili priznanja in priložnostna darila 53 dijakom višjih srednjih šol, ki so pri redovanju v tem šolskem letu imeli oceno 60/60 ali z drugimi besedami, ki so bili odličnjaki. Poleg predsednika Cumpete in odbornikov De Grassija in Bressana je podelitvi prisostvovala tudi odbornica za kulturo Marija Ferletič, ki je v svojem govoru izrekla priznanje dijakom za tako lepe učne uspehe in jim zaželela, da bi se tako pridno kot doslej učili tudi v prihodnje, zakaj znanje je podlaga za vse kasnejše uspehe v življenju. Ob tej priložnosti so dijakom, ki so jih spremljali njihovi ravnatelji, izročili zbirko del Biaggia Marina in katalog s fotografijami, oboje dar goriške hranilnice. Priznanje so prejeli tudi dijaki slovenskega liceja.

Zares uspešen (in vzpodbuden) mladinski raziskovalni tabor

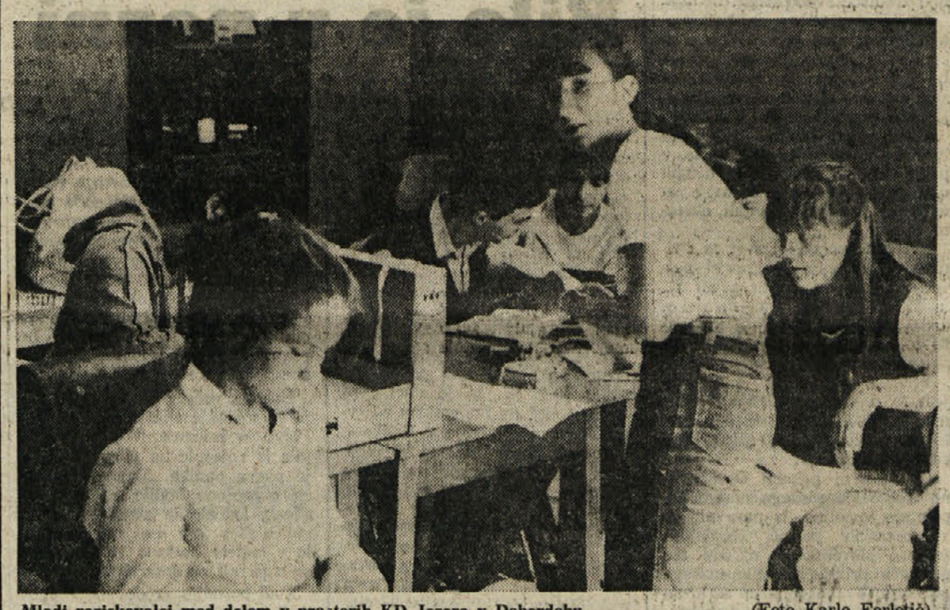

Mladi raziskovalci med delom v prostorih KD Jezero v Doberdobu. (Foto Karlo Ferletič)

Udeleženci 2. mladinskega raziskovalnega tabora «Doberdob 82» so že opravili večji del načrtovanega dela. V številnih pogovorih prevsem s starejšimi Doberdobci, Poljanci, Doljani in Jameljci so veliko izvedeli o zgodovini teh krajev, udeležbi v narodnoosvobodilnem boju, navadah in običajih.

«Gradiva smo doslej zbrali že toliko, da nam bo v teh zadnjih dneh tabora prav gotovo zmanjkalo časa, da bi ga podrobneje obdelali», so nam povedali člani zgodovinske skupine. «Do petka, ko bomo svoje delo predstavili domačinom, bomo pregledali le najzanimivejše podatke. Veliko bo ostalo še neobdelanega.» Cilj te skupine je, da zabeleži spomine udeležencev v NOB in aktivistov na terenu, zbere razne fotografije in dokumente iz teh časov ter izdela seznam priimkov in hišnih imen v občini Doberdob.

Veliko zanimivega gradiva sta doslej zbrali tudi etnološka in geografska skupina. Prva skupina je v pogovorih s starejšimi občani zabeležila kako so na doberdobskem Krasu potekala praznovanja, kako so bila urejena gospodinjstva in sploh kako so se življenjske navade postopoma spreminjale. Geografska skupina je s požrtvovalnim delom zbrala podatke o tem koliko zemlje je še obdelane in namerava izdelati podrobnejšo karto o izkoriščenosti tal. Posebno pozornost posveča izseljevalnim tokovom v Laško in okvirno beleži koliko zemlje so Doberdobci pokupili v bližnjih nižinskih krajih.

Veliko je tudi zanimanje za rezultate ankete, ki jo je opravila sociološka skupina med mladinci, starimi od 16 do 21 let. Mladi družboslovci nameravajo izvedeti od svojih doberdobskih sovrstnikov kako preživljajo prosti čas, koljko so angažirani v športnih in kulturnih društvih, kako gledajo na nacionalno vprašanje in podobno. Odgovori na približno 50 vprašanj jim bodo omogočili, da bodo podali kar se da popolno sliko mladine iz doberdobske občine.

Še največ dela z zbranim materialom bo imela naravoslovna skupina. Ves prvi teden je namreč nabirala primerke raznih vrst rastlin, ogledala si je nekaj kraških jam in najpomembnejše vodne vire v teh krajih ter si zabeležila vrsto podatkov o krajevni favni.

Dejavnost tabora ni omejena le na raziskave, ampak so jo popestrili tudi s strokovnimi predavanji, med katerimi velja omeniti profesorja Vladimira Klemenčiča, ki je predstavil delovanje mladinskih raziskovalnih taborov v Prekmurju, na katerih posvečajo posebno pozornost narodnostnemu vprašanju. Dva večera sta bila namenjena filmskih predstavam. Prvi večer je Stanko Kosič predvajal diapozitive in filme kraških jam, drugi filmski večer pa je bil namenjen etnološki tematiki. Svoja dela sta predstavila etnolog Naško Križnar in Zdenko Vogrič. V nedeljo pa so priredili celodnevni izlet v Soško dolino in Beneško Slovenijo. (dev)

Zaradi specifičnih etničnih in sociogospodarskih razmer

V Ločniku si prizadevajo za nekaj več avtonomije

Na občini pa doslej niso pokazali dovolj pozornosti za take težnje - Namesto rajonskega sveta naj bi v Ločniku dobili krajevni svet in seveda nekaj več pristojnosti

V Ločniku si v zadnjem času precej prizadevajo, da bi si zagotovili nekaj več avtonomije v okviru goriške občine, kamor sicer spadajo že nad petdeset let. Žal pa na županstvu doslej niso pokazali prevelikega posluha za take težnje. Vprašanje pa je, če so predloge, ki jih je dal rajonski svet sploh vzeli resno v poštev ter o njih razpravljali.

V okviru priprav pravilnika o pristojnosti rajonskih svetov ter finančne dotacije, ki naj jo ti organi prejmejo od županstva, je ločniški rajonski svet že letos spomladi poslal županu pismo ter osnutek pravilnika, po katerem naj bi Ločniku priznali poseben status ob upoštevanju specifičnih etničnih, sociogospodarskih in drugih razmer. Skratka, trdijo v Ločniku, kraj se ne more primerjati z mestnim področjem.

Zato naj bi se tudi rajonski svet preimenoval v krajevni svet, kar naj bi po mnenju predlagateljev pomenilo tudi nekoliko večjo avtonomijo na področju prostorskega načrtovanja, toponomastike, varstva okolja itd., pa tudi glede običajnih upravnih zadev (izdajanje različnih anagrafskih dokumentov, potrdil itd.).

Predlog je bil poslan tudi ustrezni občinski komisiji, ki ji predseduje svetovalec Polmonari (mogoče bo koga zanimalo, da je možakar doma prav v Ločniku), vendar je menda, po besedah predsednika rajonskega sveta, obtičal kar v tem organizmu. Ker je od tedaj minilo že skoraj pol leta, so se v rajonskem svetu odločili, da občinsko upravo ponovno opozorijo na to vprašanje, v upanju, da bodo tokrat naleteli na nekaj več pozornosti.

ZASKRBLJUJOČ DOGODEK V MARINI JULII

PRED KEMIČNO ČISTILNICO EKSPLODIRAL PEKLENSKI STROJ

Za okrog pet milijonov lir škode v kemični čistilnici 50-letne Romane Martinuzzi - Na srečo ni bil nihče ranjen - Atentat mafijskega tipa?

Prebivalce Marine Julie je včeraj, kmalu po 5. uri, prebudila močna eksplozija. Sprva so pomislili na eksplozijo plina, ali podobno nesrečo v enem od stanovanjskih blokov. V resnici pa je eksplodiral peklenski stroj, ki so ga neznanci postavili pred kemično čistilnico 50-letne Romane Martinuzzi, ki je v pritličju šestnadstropnega stanovanjskega bloka Venus 3. V isti stavbi, v drugem nadstropju, stanuje tudi Martinuzzijeva.

Po prvih ugotovitvah naj bi šlo za sila preprost, vendar dovolj učinkovit peklenski stroj. Ob eksploziji so namreč popokala stekla trgovine, precej poškodovana je bila železna rešetka, nekaj škode je nastalo v samem lokalu, tako na napravah, kakor tudi na oblačilih, ki so bila pripravljena za dvig.

O zaskrbljujočem dogodku, ki močno spominja na atentat mafijskega tipa, vodi preiskavo komisariat iz Tržiča. Po do sedaj znanih ugotovitvah, naj bi pred trgovino eksplodirala pločevinka v kateri je bilo za okrog pol kilograma smodnika. Vžig naj bi neznanci opravili s pomočjo počasi tleče zažigalne vrvice. Gmotna škoda znaša po prvih ocenah okrog pet milijonov lir.

V prometni nesreči, zgodila se je nekaj po 22. uri v neposredni bližini ločniškega mosta, v torek zvečer, se je laže poškodoval 59-letni Bruno Planis. Peljal se je v avtu, ki ga je upravljal Anton Obit. V neposredni bližini ločniškega mosta je vozilo trčilo ob železobetonski drog električne napeljave. Zaradi močnega udarca se je pretrgala ena od električnih žic, zaradi česar so reševalci poklicali na pomoč tudi gasilce, oziroma uslužbence občinskega podjetja.

Primanjkuje zdravnikov splošne prakse

V uradnem vestniku dežele z dne 8. t.m. je objavljen seznam področij, kjer primanjkuje zdravnikov splošne prakse in otroških zdravnikov. Zdravniki, ki izpolnjujejo pogoje za sodelovanje z javno zdravstveno službo, lahko v roku 10 dni od objave vložijo prošnjo na sedežu KZE v Gorici.

Razna obvestila

Župnija sv. Ivana in vodstvo slovenskih goriških skavtov vabita na duhovna srečanja, ki bodo v zavodu sv. Družine v Gorici jutri od 9. do 12. ure za osnovnošolce ter v torek, 14. t.m., od 9. do 12. ure za srednješolce ter od 15. do 18. ure za višješolce in mladino nad 14. letom.

Kmečka zveza obvešča, da jutri, 10. tega meseca, zapade rok za poravnavo drugega obroka kmečkih zavarovalnih prispevkov. Kdor bo zamudil s plačilom, bo moral plačati predvidene pasivne obresti.

Na sedežu Glasbene matice v Ulici della Croce 3 je v teku vpisovanje v šolo Glasbene matice. Vpisovali bodo do 15. septembra. Vpisovanje v podružnico šole Glasbene matice v Sovodnjah bo danes, od 16. do 18. ure.

Izleti

Kulturno društvo Sovodnje priredi od 1. do 3. oktobra avtobusni izlet v Muenchen in Dachau. Informacije in prijave pri Zlatki Pelicon, Vilku Fajtu in v pekarni Cotič.

Gledališča

Primorsko dramsko gledališče v Novi Gorici danes ob 20. uri (po jug. času) M. Držič: Skopuh. Premiera. Predstava bo v gledališki dvorani v Solkanu.

Kino

Gorica

CORSO 17.30—22.00 «Il volto della vendetta». B. Lee. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VERDI 17.30—22.00 «Reds». W. Beatty in D. Keaton.
VITTORIA 17.30—22.00 «Pornografia proibita». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 18.00—22.00 «Agente 007 moonreaker».
PRINCIPE 18.00—22.00 «Codice d'onore».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 «Glasbi nikoli konca». Ameriški film.
SVOBODA 18.00—20.00 «Noči striptease». Angleški film.
DESKLE 19.30 «Megla». Ameriški film.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Rismondo, Ul. E. Toti, tel. 72-701.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Rita Bassi, Ul. Don Bosco 175, tel. 32-515.

Prispevki

V počastitev spomina Nežice Kocjančič darujeta Ladi in Delka Dornik 50 tisoč lir za spomenik padlim v NOB na Peči.

V spomin na nepozabljeno mamo daruje Ana Petejan 30 tisoč lir za partizanski spomenik v Štandrežu.

Namesto cvetja na grob dr. Nežice Vižintin - Kocjančič darujeta Sonja in Zoro Škerk 50.000 lir za podporno društvo.

V počastitev spomina Nežice Kocjančič darujejo Sanzinovi 50 tisoč lir za dijaški dom.

V spomin na drago dr. Nežico Kocjančič darujeta Olga in Živko Lupinc 50 tisoč lir za Dijaško matico, v isti namen Karla in Stanko Lupinc 50 tisoč lir.

Ob prerani smrti

dr. Nežice Vižintin-Kocjančič

izreka ŠD Juventina globoko sožalje hudo prizadeti družini

VELIKA DOGAJANJA NA PRIMORSKEM V DNEH «PRVE SVOBODE» PRED 39 LETI

Izredni zgodovinski odloki in ukrepi odraz razpoloženja primorskih ljudi

Apetit fašistične Italije je bil velik, zato pa ji je kmalu vzelo sapo - Kapitulacija je pomenila za Primorsko odločilen trenutek - Sklepi o priključitvi

Te dni mineva 39 let od onih velikih dni jeseni 1943, ki jih je primorsko ljudstvo imenovalo «prva svoboda». Dne 8. septembra, torej na včerajšnji dan pred 39 leti je Italija proglasila kapitulacijo svoje vojske. Čeprav se bo marsikomu to zdelo malone včerajšnje dogajanje, se je od tedaj zrvstilo veliko generacij, ki so bolj malo obveščene o vsem tem in zato se bomo na kratko vrnili v tisto dobo, ki je za Slovence, posebej še za Primorsko izrednega, zgodovinskega pomena.

Fašistična Italija se je pognala v svojo vojno avanturo že leta 1936 ko je napadla Etiopijo. Istega leta se je pridružila španski fašistični kontrarevoluciji, ki jo je vodil generalissimo Francisco Franco. Leta 1939 je fašistična Italija napadla Albanijo, odkoder se je kmalu zatem pognala na Grčijo, kjer pa ji je «kost dolgo ostala v grlu», dne 10. junija 1940 je zabodla nož v hrbet že klecajoči Franciji, v katero je Hitler vdrl s severa mimo vseh mogočnih obrambnih linij; naslednjega leta, 6. aprila se je skupno z velikim zaveznikom nacistično Nemčijo ter «prirepniki» Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo lotila Jugoslavije, ki je zdržala le dobrih deset dni, nato je «priskočila na pomoč» tudi Nemcem na vzhodnem bojišču, kamor je s svojim «Armirjem» poslala nad 250.000 vojakov, skratka fašistična Italija je imela izreden apetit, bolj slabe pa so bile njene konkretne moči, pa tudi med italijanskim narodom ta vojna «ni bila občutena», kot ni bilo priljubljeno niti zavezništvo s sovražnikom iz prve svetovne vojne, Nemčijo. In zato je fašistični Italiji zgodaj začelo jemati sapo, dokler ni v teh dneh pred 39 leti klonila, k čemur je v veliki meri prispevala tudi vseljudska vstaja v tistih predelih Jugoslavije, ki si jih je po razkosanju Jugoslavije polastila Italija. Tiste dni so, kot smo že rekli, na Primorskem imenovali prva svoboda. Kajti osvobojeno je bilo vse Slovensko primorje razen Gorice, Trsta in Bovca ter železniških prog Ljubljana - Postojna - Trst, Podbrdo - Gorica - Trst, Gorica - Videm in Videm - Humin - Trbiž.

Izredna enotnost primorskega ljudstva in njegova neomajna privrženost osvobodilnim ciljem sta imela svoj odraz v vseljudski vstaji, ki je zajela in razgibala vse Slovensko primorje in Istro. Na tako široki politični podlagi pa je vodstvo osvobodilnega gibanja, da bi poudarilo tudi mednarodni pomen vstaje kot borbenega plebiscita prebivalstva za priključitev k novi Jugoslaviji in hkrati zagotovilo osnove za obranitev doseženih pridobitev narodnoosvobodilnega boja v primeru bitrega zloma nemškega okupatorja v Italiji, oziroma izkrcanja zavezniških sil v Istri, ustanovilo Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo.

Ta organ vseljudske vstaje so ustanovili že 11. septembra 1943 v šoli na Vogrskem, «da bi pod vodstvom Osvobodilne fronte prevzel odgovornost za urejevanje vseh vprašanj narodnoosvobodilnega boja primorskega ljudstva.

Narodnoosvobodilni svet je imel ob svoji ustanovitvi 21 članov, čez deset dni pa se je po navodilu izvršnega odbora OF razširil še s sedmimi člani. Njegov predsednik je postal dr. Joža Vilfan, podpredsednik pisatelj France Bevk, star borec za pravice primorskega ljudstva, ki se je pravkar vrnil iz italijanskih zaporov, tajnik pa je bil idrijski rojak dr. Aleš Bebler - Primož, ki je oktobra 1942 prišel na Primorsko kot politični in vojaški inštruktor ter pooblaščenec izvršnega odbora OF in centralnega komiteja KPS. Med člani sveta je bil tudi predstavnik italijanske manjšine.

Med najpomembnejšimi odloki, ki jih je izdal Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo, je vsekakor «odlok o mobilizaciji» od 11. septembra 1943, s katerim je — podobno kot izvršni odbor OF za vso Slovenijo — odredil obvezno mobilizacijo v narodnoosvobodilno vojsko vseh za orožje sposobnih moških od 18. do 45. leta starosti. Določil je še, da lahko dekleta in žene prostovoljno vstopajo v NOV. Spričo splošne pripravljenosti primorskega ljudstva, da sodeluje v oboroženem boju za osvoboditev domovine, je na podlagi tega odloka v nekaj dneh nastalo po vsej Primorski več kot trideset novih partizanskih bataljonov.

Osvobojeno ozemlje v Slovenskem primorju in Slovenski Istri je takoj po kapitulaciji Italije obsegalo osem okrožij: Tolmin, Idrija, Brda, Gorica, Kras, Brkini - Slovenska Istra, Pivka in Trst, ki so imeli 47 rajonov. Razen teh je bilo še nekaj sto terenskih odborov OF.

Po določilih «odloka o volitvah občinskih narodnoosvobodilnih odborov» so jeseni 1943 izvolili več kot 70 občinskih narodnoosvobodilnih odborov, ki so se teritorialno ujemali z občinami pred italijansko okupacijo 1918. Do začetka hude sovražnikove ofenzive, le-ta se je začela 25. septembra zjutraj, so uspeli izvesti volitve samo v osrednjem delu Primorske, v okrožjih Gorica in Ajdovščina, kjer je bilo središče svobodnega ozemlja.

Že 15. septembra je Narodnoosvobodilni svet izdal odlok o ustanovitvi okrožnih narodnoosvobodilnih odborov kot drugostopenjskih organov ljudske oblasti in pokrajino razdelil na devet okrožij.

Okrožne narodnoosvobodilne odbore so utegnili ustanoviti le v petih okrožjih. Zato so v drugih okrožjih oblastvene in upravne zadeve še naprej opravljali okrožni odbori OF.

Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo je sprejel največ odlokov na svojih sejah 21. in 22. septembra. Njegovo zakonodajno dejavnost pa je prekinila velika sovražna ofenziva, ki se je pričela nekaj dni pozneje.

Vrhovni plenum OF je na svojem 12. rednem zasedanju 16. septembra 1943 sprejel sklep o priključitvi Slovenskega primorja k združeni Sloveniji:

«1. Vrhovni plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda izpolnjuje temeljno, iz naravnih in zgodovinskih pravic izhajajoče zahtevo slovenskega naroda ter proglaša priključitev Slovenskega primorja k svobodni in združeni Sloveniji v svobodni in demokratični Jugoslaviji.

2. Italijanski narodni manjšini na priključenem ozemlju je zajamčena avtonomija. O izvedbi avtonomije bodo pooblaščeni zastopniki slovenskega in italijanskega primorskega ljudstva razpravljali, kakor hitro bodo dovoljevale razmere.»

Podoben sklep o priključitvi Istre, Zadra in otokov k Hrvaški je sprejel 20. septembra 1943 tudi ZAVNOF (Pokrajinski protifašistični svet narodne osvoboditve Hrvaške).

Oba, nadvse pomembna sklepa sta bila potrjena na zgodovinskem II. zasedanju AVNOJ (Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije) v zgodnjih jutranjih urah 30. novembra 1943 v Jajcu, ki je ob navdušenem aplavzu soglasno sklenil, da se tisti deli slovenskega in hrvaškega ozemlja, ki so bili prej pod Italijo, priključijo k Sloveniji in Hrvaški.

Vrhovni plenum OF je izdal še «odlok o organizaciji javne uprave na primorskem ozemlju», s katerim je Narodnoosvobodilnemu svetu poveril javno upravo v Slovenskem primorju. Hkrati je ta del svobodnega ozemlja izvzel iz pristojnosti upravne komisije za osvobojeno slovensko ozemlje in v svojo sestavo pritegnil celotno predsedstvo Narodnoosvobodilnega sveta, primorskim Slovencem pa poslal poseben pozdrav.

Narodnoosvobodilni svet za Slovensko primorje je imel devet referatov, ki so jih vodili posamezni njegovi člani: za vojsko, upravo, poljedelstvo, prosveto, finance, gospodarstvo, verstvo, zdravstvo in promet.

Takoj po kapitulaciji Italije so na Vogrskem ponovno organizirali Primorsko operativno cono, ki sta jo vodila poveljnik Franc Primožič - Marko in politkomisar Dušan Pirjevec - Ahac. Toda osrednje vodstvo slovenskega osvobodilnega gibanja se je zavedalo, da komaj ustanovljeni štab Primorske operativne cone ne more biti kos položaju na obsežnem ozemlju onkraj stare jugoslovansko-italijanske meje. Ker pa je hotelo, da bi se osvobodilni boj na Primorskem, Gorenjskem, zahodnem Koroškem in v Polhograjskih Dolomitih tesneje povezal, je 18. septembra 1943 ustanovilo operativni štab glavnega štaba NOV in POS za zapadno Slovenijo (poveljnik Lado Ambrožič - Novljan in politkomisar Dušan Kveder - Tomaž) ter ga takoj poslalo na sedež štaba Primorske operativne cone.

Glasilo OF za Primorsko in Gorenjsko «Partizanski dnevnik», ki je bil edini tiskani partizanski dnevnik v zasužnjeni Evropi, je 8. septembra 1944 v uvodniku «Pred letom dni» med drugim zapisal:

«Primorska se je odela v slovenske in jugoslovanske zastave, primorsko ljudstvo je razoroževal svoje tlačitelje. Narod je manifestiral in se oboroževal. Sam si je poiskal in pridobil orožje. Razglasil je pred vsem svetom, kaj je in kaj hoče, poudaril je svojo pripravljenost, da svojo voljo uveljavi z orožjem. Ljudstvo je razumelo nauk iz leta 1918. Ustvarilo si je zato svojo vojsko, svoj IX. korpus narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije.

8. septembra 1943 je primorsko ljudstvo dokazalo, da pozna pot in ve za cilj: z lastnimi silami v združeno Slovenijo, kot del demokratične federativne Jugoslavije, usmerjene v človečansko idejo slovanske vzajemnosti. Nič več nas ne more odvrniti od tega!»

JOŽE OBLAK

Upravičeno pričakovanje

Lepa Bobbie Lynn Candler, ki so jo izvolili za lepotico Louisiane, računa, da bo izvoljena za najlepšo v ZDA. Na sliki jo vidimo, ko v Atlantic Cityju čaka na prihod tekmic . . .

SPOMINI VOJAKA Z ZADNJEGA NABORA AVSTROOGRSKE MONARHIJE

Bilo je v pozni jeseni leta 1917

Na nabor so pobrali vse, ker je bojišče potrebovalo vojakov - Kar trideset znancev v 97. polku - Ponesrečen upor v Radkersburgu - Bolan vojak ob cesti: bil je Jože Dekleva

Bilo je v pozni jeseni 1917., ko je stara že onemogla avstroogrska monarhija razpisala zadnji nabor, nabor letnika 1899 tudi v Trstu. Pri tem naboru smo se znašli skoraj vsi študentje goriških srednjih šol, sami znanci in prijatelji. Bili smo skoraj vsi potrjeni, ker je pač fronta potrebovala vojakov. Dodeljeni smo bili domačemu, tržaškemu pehotnemu polku štev. 97, ki je imel svoj stalen sedež na Štajerskem v Gornji Radgoni ali bolje v Radkersburgu ob Muri. Vsi smo bili enoletni prostovolci, kar pa seveda ni imelo nobene zveze niti s prostovoljstvom, kot tudi ne z enoletnim vojaškim rokom, pač je to bila vojaška sloonija s podoficirskim činom. Zato smo na rokavih uniforme nosili črno-rumen trak, če pa je bil enoletnik maturant, je imel našit na «parolah» še en gumb.

Po enem tednu smo morali odpotovati v vojaško službo. Znašli smo se v malem štajerskem mestu ob Dravi, v Radkersburgu. Bilo nas je v skupini kar 30 prijateljev, ki so nas na komandi vse dodelili raznim pisarnam. Mestece je kar mrgolelo vojaštva. Vojaštvo je prihajalo sem od vsepovsod, od doma, od raznih ponovnih naborov, celo iz ujetništva, iz Sovjetske zveze. Poslednji so bili za ves polk «zelo nevarni», ker so iz ujetništva prinesli revolucionarne ideje. Te bivše ujetnike so v pisarnah vodili pod oznako «H», zapisano z rdečim svinčnikom, kar je pomenilo Heimkerer ali po naše povratnik. Moža s to oznako je vojaška policija stalno nadzorovala. Ker je ta nadzor zadobival med vojaštvom različna stališča, se je to odražalo tudi v disciplini. In prav to je tudi prispevalo k poznejšemu uporu v polku.

Nekega večera v maju 1918. se je po mestecu slišalo močno streljanje in kričanje. Vojska je stopila iz vojašnic na ulice. Nastala je prava panika. Trume vojakov so oborožene bodile po mestnih ulicah, kričale in streljale. Mnogo vojakov je z orožjem pobegnilo v «zeleni kader». Te ubežnike so smatrali za dezerterje.

Tudi poznejša zgodovina je ugotovila, da se upor ni obnesel, ker se ni mogel obnesti. Zares škoda, da ni bil bolje pripravljen in da ni imel drugod tistega odziva, kot so njegovi voditelji pričakovali in kot bi bil zaslužil. Med drugim so pozabili prerezati telefonske zveze in naslednjega jutra že zelo zgodaj so bili tu vojaki 7. celovškega regimenta, ki so nas strogo zastražili. Naglo sodišče je začelo takoj z delom in obsodilo osem tovarišev na smrt, kot vemo tudi iz zgodovine. Obsodba se je morala izvršiti takoj in izvedbi, torej streljanju je morala prisostvovati tudi vojska. Eksekucijski vod je bil iz Celovca, mi, ki smo pripadali 97. polku, pa smo bili brez vsakega orožja. Pobrali so nam prav vse. One dni smo bili vsi zaprti. Nekatere so potaknili celo po kleteh privatnih hiš. Vsi pa smo bili hkrati pod stražo vojakov celovškega regimenta.

Sodišče je nepretrgoma delovalo. Mi smo čakali, da se kaj zgane, da se vse skupaj podere. Nekega popoldneva nas spet naženejo, da se postrojimo v čete po narodnosti. Stareiši general, neki Lukas, nam prebere obsodbo in ta je glasila, da bodo čete decimirane, da bo torej ustreljen vsak deseti. Da bi ne bilo «pomote», so nam obsodbo prevedli tudi v slovenščino. Povelistvo se je balo, da ne pride do hujšega in je zato hotelo ljudi prestrašiti. Več ur smo stali tako postrojeni v vrstah in čakali kurirja. In res je proti večeru prišel kurir in prinesel brzojavko, v kateri je bilo — tudi v slovenščini — rečeno, da nas je «njegovo veličanstvo cesar in kralj vse pomilostil». In spet smo se vrnili v kasarne in v kleti zasebnikov, kamor so nas bili prejšnje dni potaknili.

V tistih dneh sem se spoznal tudi s poročnikom Poznikom iz Ptuja, ki me je potegnil iz zapora in me dodelil za «ordinanca» k sodišču. Razmere v polku so bile težke, moreče. Človek si ni upal veliko govoriti. Vojska iz Celovca je iskala ubežnike po okolici in tu pa tam kakega tudi staknila. Vendar pa ne veliko. Mi «enoletniki» po pisarnah smo bili zelo budni in pazili, da smo bili obveščeni o vsem, kar se je okoli nas dogajalo. Nekega dne smo zvedeli, da nas nameravajo premestiti na Madžarsko in sicer v Stolni beli grad po naše, v Sekešfehervar po madžarsko ali v Stuhlweisenburg po nemško. Mestece je bilo, seveda, madžarsko. bilo je oziroma je ob Blatnem jezeru. Iz Radkersburga smo se dotja vozili kar teden dni, pa čeprav je razdalja kaj majhna. Po ure in ure smo stali na raznih kolodvorih. Vsi smo bili preglajeni, ker nam ob odhodu niso dali «provijanta».

Ko smo prispeli do cilja, so nas namestili v predmestje, v cigansko naselje. Kjer se je kar trlo vojaštva, ki se je stekalo sem od vsepovsod. Veliko je bilo tudi bivših ruskih ujetnikov, ki so se vrnili iz Rusije, ko je tam prišlo do revolucije. Ti so bili najbolj «nevarni» in so bili pod stalnim nadzorstvom.

Nas, enoletnike, so namestili v neki baraki in nam dali dva Bosanca, ki sta nam čistila in urejala barako. V mestecu je bilo življenje sicer skoraj mirnodobsko, le vojakov je bilo veliko. Staknili smo si majhno kavarnico in se tam sestajali vsak dan. Izposlovali smo od kavarnarja, da nam je naročil «Slovenski narod» iz Ljubljane, da smo bili na tekočem, kaj se v svetu dogaja. Seveda, kolikor je časopis sploh mogel poročati, saj smo bili v vojni. Tudi zvečer, ko smo se vračali v vojašnico ali bolje v barako, nismo pazili preveč na točnost, saj smo vedeli, kdo bo na vratih. In tako smo včasih tudi «nekoliko podaljšali».

In ko sva se nekega večera z nekim tovarišem vračala v vojašnico, sva ob cesti naletela na vojaka, ki je ležal na tleh in bil pokrit z vojaško plahto. Bil je bolan ali bolje, imel je zelo visoko temperaturo. Govoril je slovensko in zanesla sva ga v vojaško ambulanto. Moz je imel tako visoko temperaturo, da se je kaj slabo zavedal tega, kar se je okoli njega dogajalo. Čez nekaj dni sva ga poiskala, a je bilo težko ga najti, ker nisva vedela ne njegovega imena, ne drugih podatkov. Vendar sva ga našla. Imel je hudo malarijo. Povedal je, da se imenuje Jože Dekleva, da je doma nekje iz Brkinov in da je bil študent na srednji šoli v Celovcu. Zato je bil nam, ki smo študirali v Gorici, neznan. Delal je na poštnem oddelku.

Čez nekaj tednov se je vrnil k svoji enoti in tam sva se s poznejšim znanim javnim in političnim delavcem dr. Jožetom Deklevo ponovno srečala. Tedaj mi je tudi naročil:

«V kratkem bom šel na daljši dopust, vi pa ostanete tu. Dobil pa bom paket, ki ga v mojem imenu pravzami ti. Njegova vsebina je vaša.» Jože Dekleva je namreč imel v Celovcu neko poznanstvo, od koder je dobil bogat paket prekajenega mesa, pršuta, klobas in vsega drugega, kar smo mi seveda «pospravili».

Jože Dekleva, naš poznejši vodja mladinskih organizacij v času fašistična vzpona in tržaški občinski svetovalec v prvih povojnih letih je tedaj zares odšel na daljši dopust in sem se z njim osebno srečal šele po osvoboditvi 1945. leta.

M. P.

Patronat KZ - INAC svetuje

O uveljavljanju partizanske dobe tako v Italiji kot v Jugoslaviji

Vpr.: «Počasi se bliža čas upokojitve. Začel sem zbirati dokumente in sedaj razmišljam, kaj naj naredim. Po mojih računih bi lahko že šel v penzijo, vendar bi rad slišal vaše mnenje, ker je vse skupaj malo komplicirano. V Italiji imam 24 let dela, šest mesecev vojaščine in poldrugo leto partizanščine, ki so mi jo vpisali v vojaški list. V Jugoslaviji pa so mi priznali vsega skupaj 10 let pokojninske dobe, ki zajema partizanščino, služenje v vojski in na delovno dobo. Če seštejem italijansko in jugoslovansko dobo, imam nad 35 let in bi lahko šel v penzijo. Je točna moja trditev?»

S. S.

Vaši zaključki niso povsem točni, vendar pa le ni tako daleč dan, ko boste izpolnjevali pogoje za predčasno starostno upokojitev na osnovi 35-letne pokojninske dobe in konvencije med Italijo in Jugoslavijo. Vaš položaj ni pretirano kompliciran, vendar pa ne smemo delati zmede v zvezi s partizanščino. Po zakonu lahko upravičenec pridobi priznanje v obeh državah: v Italiji se šteje v dejanskem trajanju in se vpiše v vojaški list, Jugoslavija pa priznava aktivno in organizirano sodelovanje v NOB v dvojnem štetju vse do 15.5.1945. Tu pa moramo postati pozorni, ker sta le dve od treh možnih variant pravno veljavni, seveda ko mora zavarovanec doseči 35-letno pokojninsko dobo:

1. Če izbere uveljavitev partizanščine pri italijanskem nosilcu zavarovanja, v tem primeru ne moremo pristeti v 35-letno pokojninsko dobo jugoslovanskega dvojnega štetja partizanščine. V vašem primeru bi tako morali odšteti od jugoslovanskih desetih let kar tri leta;

2. Če se zavarovanec odreče italijanskemu priznanju partizanščine, potem lahko šteje v pokojninsko dobo jugoslovansko priznanje v dvojnem štetju. V vašem slučaju bi «izgubili» poldrugo leto v Italiji, vendar pa bi postala polnoveljavna kar tri leta pri jugoslovanskem nosilcu zavarovanja;

3. Tretja teoretična možnost, da bi upoštevali partizanščino v obeh državah za dosego 35-letne pokojninske dobe, pa ne pride v poštev in v tem primeru bi priznal partizanščino le INPS.

V nobenem primeru se danes ne morete predčasno upokojiti. Če bi izbrali varianto pod 1), bi imeli vsega skupaj 26 let v Italiji in le 7 let v Jugoslaviji, torej bi morali počakati še dve leti. Varianta pod 2) pa vam prinaša 24 let italijanske delovne dobe (odreči bi se morali dejansko tako partizanščini kot šestmesečnemu služenju vojaškega roka in ne bi smeli priložiti vojaškega lista) in vseh deset let jugoslovanske pokojninske dobe, kar znaša skupno 34 let in bi torej manjkalo še leto dni zavarovanja.

V najboljšem slučaju se boste torej lahko upokojili čez leto dni. Pri tem pa naj takoj naglasimo, da vam bo INPS izplačal pokojnino le za svoj sorazmerni del (25 let), v Jugoslaviji pa boste lahko uveljavili sorazmerni del pokojnine komaj po dopolnitvi 60. leta starosti, razen če niste borec pred 9.9.1943.

DO JUTRI PLAČATI DRUGI OBROK KMEČKIH PRISPEVKOV

Dne 10. t.m. zapade rok za vplačilo drugega obroka kmečkih zavarovalnih prispevkov za pokojninsko in zdravstveno skrbstvo. Poslužiti se je treba posebne poštne položnice in kdor jo je slučajno izgubil, mora takoj zahtevati duplikat.

Ena izmed baletk kitajskega plesnega ansambla, ki bo 14. t.m. nastopil v milanski Scali v prvi evropski uprizoritvi dela «Pot svile»

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

13.00 Poletni maraton - Balet
13.30 Dnevnik 1
17.00 Glasba, predstave in aktualnosti, v studiu Barbara D'Urso
17.05 Tom story - risani film
17.50 Hagan - 2. del
19.10 Angelika - film 2. del
19.45 Almanah in Vremenske razmere
20.00 Dnevnik
20.40 Variete z Mino in O. Lionellom
21.55 Nocoj sem zmagal tudi jaz - film
23.10 Dnevnik in Vremenske razmere

Drugi kanal

13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.15 Šolska vzgoja
15.00 Evrovizija: Svetovno prvenstvo v lahki atletiki
18.50 Figure, figure, figure . . . televizijski revival
19.45 Dnevnik 2
20.40 Evrovizija: Urbino - Igre brez meja 1982 Zaključno srečanje
22.15 Srečanje s kinematografijo: Filmi, ki jih boste videli na velikem platnu
22.20 Dnevnik 2 - Posebna oddaja: Razprava na temo «Demokrščansko vprašanje in politična perspektiva»
23.15 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

19.00 Dnevnik 3
19.15 Dnevnik 3 - Deželne vesti
19.50 Sto italijanskih mest - Matera
20.10 Šolska vzgoja
20.40 «Lo scatolone» - vodi Lando Buzzanca
21.40 Dnevnik 3
22.05 Delta: Mehika: ljudje in bogovi
22.35 Poje Vasco Rossi

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

18.10 Poročila
18.15 Zbis - Vrček se razbije
Mladim gledalcem bomo v zvrsti oddaj Z besedo in sliko posredovali zgodbe, skozi katere se bo zrcalilo tudi delo starih obrti, ki danes vedno bolj izginjajo. Danes bo na sporedu pravljica, ki je nastala po zgodbi Svetlane Makarovič, Vrček se razbije. V njej bodo mladi gledalci poleg zgodbe videli star način izdelave istrskih loncev
18.30 Zapisi za mlade
Peter Lipar
Ponovitev druge oddaje iz cikla Zapisi za mlade nas bo popeljala na obisk skladatelja Petru Liparju. Ko smo pripravljali oddajo in snemali pogovor z njim, nismo slutili, da bodo to njegovi zadnji posnetki, da se bo njegova življenjska pot končala še tisto poletje. Umrl je 13. 8. 1980, star 68 let. Tako ni utegnil in ni mogel povedati vsega, kar je želel, da bi zaokrožil izbrani sored svojih skladb za mladino. Zapustil pa nam je bogastvo glasbenih misli, zaradi katerih bo naša glasbena zgodovina zanj našla častno mesto v svojih kronikah. Oddajo je s snemalcem Slavkom Nemcem in tonskim snemalcem Tonijem Žerovnikom pripravil in realiziral Lajko Milisavljević
18.00 Mozaik kratkega filma: Zdravilo je in Učiteljica
18.30 Obzornik
18.45 Mladi za mlade: Kako postati kmet
Kako postati kmet, če nisi rojen kmečkim staršem ali če nimaš sreče, da bi podedoval kos zemlje ali kmetijo za obdelovanje? Nenavadno vprašanje; pa vendar v Sloveniji na srečo ni več tako malo mladih, ki bi se bali dela z zemljo in domačimi živalmi. Nasprotno, ko so se pojavile v časopisu vesti, koliko praznih in zapuščenih kmetij je v republiki Sloveniji, se je oglasilo nemalo «mestnih» otrok, ki bi radi živeli in delali na deželi. Toda — kako postati kmet, če nimaš drugega kot izredno voljo do dela in pridne roke? Zaenkrat na žalost velja, da je pot do kmetije v najemu trnova in skoraj brez upa na zmago. Po dobrem letu od prvih začetkov kmetovanja smo obiskali prvega «prostovoljnega» kmeta Franca Okorna v Dragi pri Kočevju, spoznali pa smo že nekaj mladih ljudi, ki so stopili po njegovi poti. Znoj in trma — samo ne odnehati! — sta osnovni značilnosti njihovega vsakdana. In nenehni strah pred odvisnostjo uradniške volje, ki jim kroji usodo. Zanesejo se le na zemljo, živali in svoje roke
20.15 Risanka
20.30 TV dnevnik
21.00 Split: Slavnostna akademija ob 40-letnici jugoslovanske vojne mornarice
22.15 Film tedna: Jesenska sonata
23.30 V znamenju

Koper

13.30 Odprta meja - oddaja v slovenskem jeziku

Danes bodo v Odprti meji med drugimi tudi naslednje vesti:

TRST — Nov deželni zakon o mamilih
TRST — Cene učbenikov
TRST — Protestne akcije otroških vrtnaric

17.00 Lahka atletika: Atene - Evropsko prvenstvo
20.15 TVD - Stičišče
20.30 Brezupen beg - film
22.00 TVD - Danes
22.10 Kdo pozna umetnost?
23.40 Čas v sliki - avstrijski TVD
00.10 Odprta meja - oddaja v slovenskem jeziku

Zagreb

19.15 Jole, Jole - otroška oddaja
19.45 Humor Vojvodine
21.00 Split: Slavnostna akademija ob 40-letnici jugoslovanske vojne mornarice
22.20 Vrtnice z Juga - balet

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00 in 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Radijski mozaik: Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Tolstoj: «Ana Karenina» - 6. del; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: komorni koncert na ploščah; 11.30 Opoldanski zbornik: Literarni listi; 12.00 Na počitnice; 13.20 Iz studia neposredno: Glasba po željah; 14.10 Otroški kotiček: «Zlata ribica»; 14.35 Diskoteka; 15.30 Zapiski s potovanj; 16.00 Klasični album; 17.10 Razširjeni obzornik: Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Četrtkova srečanja; 18.25 Priljubljeni motivi.

KOPER
(Slovenski program)

7.00, 7.30, 8.25, 14.00, 15.00, 17.55 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.15 Obvestila in EP; 7.37 Objave; 7.45 Cestne razmere; 8.15 Radijski, televizijski in filmski spored; 8.28 Zaključek; 14.00 Glasba; 14.15 Kinospored; 14.30 Zanimivosti; 15.10 Predstavitev oddaj in glasbene želje poslušalcev; 15.30 Po domače s pevci in ansambli; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski dnevnik; 17.15 Aktualna tema; 17.30 Glasba; 17.40 Juke box.

KOPER
(Italijanski program)

7.30, 8.30, 13.30, 16.30 in 19.30 Dnevnik; 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 15.30, 17.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 9.00 Glasba orkestra Casadei; 9.15 Radijska priredba; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je...; 10.15 Orkester Wayne Henderson; 10.45 Mozaik, glasba in nasveti; 11.00 Plošče; 11.32 Kim, svet mladih; 12.00 S prve strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Super-poletje; 15.33 Poročila v nemščini; 15.36 Več kot pesem; 16.00 Pojejo: Roxy Music, D. Sound in Pointer Sisters; 16.45 Kantavtorji; 17.00 Gole maske ali Luigi Pirandello; 17.15 Glasba; 17.32 Crash; 17.55 Knjige v izložbi; 18.00 Jazz; 18.30 Kaj je novega?; 19.15 Radio diskoteka; 19.45 Slišimo se jutri.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 - 8.40 Glasbena kombinacija; 6.44 Včeraj v parlamentu; 9.00 - 10.03 Glasbeno govorni program; 10.40 Filmski bienale v Benetkah; 11.34 Komu zvoni - radijska nadalj.; 12.06 Radijski varieté; 13.15 Glasbene novosti; 15.03 Glasbeni dokumentarec; 16.00 Poletni spored; 17.30 Glasba za mladino; 18.00 Atletika - evropsko prvenstvo; 19.15 Glasba; 19.50 Atletika - evropsko prvenstvo; 20.15 Radijska farsa; 21.55 Objektiv Evropa; 22.22 Napotki za avtomobiliste; 22.27 Misli King Konga; 22.50 Danes v parlamentu; 23.03 Telefonski klic.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.00 Dnevi; 8.45 Spored Radia 2; 9.00 Preden petelin zapoje; 9.32 - 10.13 Radijski priredba; 11.32 Tisoč pesmi; 12.48 Nagradno tekmovanje - kvizi; 13.41 Sound-Track, glasba in kino; 15.00 Popoldanski spored; 16.32 - 17.32 Gospodje in gospe, prijetno poletje; 19.50 Šolska vzgoja; 20.10 - 22.50 Plash - glasba včeraj, danes in... jutri; 21.15 Ukročena trmoglavka - komedija; 22.20 Parlamentarna panorama.

LJUBLJANA

6.00, 7.00, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 15.00, 20.00, 21.00, 22.00 Poročila; 7.20 Prometne informacije; 7.10 Rekreacija; 7.50 Dobro jutro, otroci; 8.25 Iz naših sporedov; 8.30 Z radiom po poti; 9.05 Radijska šola; 9.35 Mladina poje; 10.05 Z glasbo v dober dan, 10.35 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate...?; 12.35 Naše pesmi in plesi; 13.00 Na dan našnji dan; 13.10 Znane melodije; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Od vasi do vasi; 14.00 Danes ob 14.00 - Iz naše kraljev; 14.20 Zabavna glasba; 14.30 Priporočamo vam...; 15.05 Mehurčki; 15.20 Koncert za mlade poslušalce; 15.40 Jezikovni pogovori; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Zabavna glasba; 16.50 Radio danes, radio jutri; 17.00 Vrtiljak; 19.00 Z ansamblom Alpski kvintet in pevcema Kraševec in Ropretom; 19.15 Lokalne radijske postaje; 19.35 W. A. Mozart: Sonata za klavir; 20.25 Zabavna glasba; 20.35 Lahko noč, otroci; 20.45 Minute z ansamblom Bojana Adamiča; 21.00 Četrtkov večer domačih; 22.05 Literarni večer; 22.45 Lepe melodije; 23.00 Naši rojakom po svetu; 23.25 Iz naših sporedov; 23.30 Plesna glasba; 24.05 Lirični utrinki; 24.10 Mozaik lahke glasbe.

13. evropsko atletsko prvenstvo v Atenah

Trije svetovni in en evropski rekord

Najkakovostnejši dan na evropskem prvenstvu - Presenetljiv poraz Coeja na 800 metrov Simeonijeva prepustila svetovno znamko Meyfarthovi - Tudi Stekić, Milić in Knapić v finalu

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

ATENE — Tretji dan 13. evropskega atletskega prvenstva je bil dosej najkvalitetnejši, tako da je 80.000 gledalcev zares imelo kaj videti. Najprej svetovni rekord Marite Koch (NDR) v teku na 400 m z 48"15, nato poraz prvega favorita Britanca Coeja v teku na 800 m, svetovni rekord v skoku v višino Meyfarthove (ZRN) z 202 cm in za konec še imeniten finale v desetеroboju moških.

V teku na 400 m je bila Kochova, 28-letna študentka medicine in že zdaj z 48"60 svetovna rekorderka, seveda prva favoritinja, toda nihče ni mogel računati s tolikšnim izboljšanjem svetovnega rekorda Tudi Kratochvilova vzhodni Nemki ni bila dorasla, a je za njo vendarle dosegla letošnji drugi rezultat na svetu.

Sicer pa je bila sreda zahodnonemški dan. ZRN je osvojila tri zlate kolajne, med katerimi si je oni v skoku v višini za ženske in na 400 m moških lahko obetala, povsem zanesljiva pa je bila zmaga 26-letnega Hansa Petra Fernerja v teku na 800 m nad svetovnim rekorderjem Coejem, Ta je tek sicer vodil, a dokaj počasi, saj je računal s tem, da mu tekmeci tudi v finišu po počasnejšem teku ne bodo mogli do živega. A se je krepko uštel. Ferner, ki je že v začetku finiša potegnil in nato spet padel nazaj, je imel v ciljni ravnini dovolj moči, da je prehitel vodilnega Coeja. Rušenje svetovnega rekorderja, ki na največjih tekmovanjih na tej progi še ni osvojil zlata, je bilo velikansko, tako da je bil v prvih dnevih zelo odrezav.

Ženski tek na 800 m se je končal z dvojno zmago zastopnic SZ, prav tako dvojno zmago pa je slavila Bolgarija v metu diska za ženske. V skoku v višino so 197 cm zmogle tri tekmovalke — letos najboljša na svetu Meyfarthova, svetovna rekorderka Simeonijeva in Bikova iz SZ, 200 cm (v prvem poskusu) in višino novega svetovnega rekorda 202 cm (v tretjem) pa je preskočila samo 26-letna Ulrike Meyfarth, ki je tako desetletje po svoji olimpijski zmagi v Muenchnu 1972 znova osvojila enega izmed velikih naslovov. Meyfarthova je nato neuspešno naskakovala še višino 204 cm.

V teku na 400 m z ovirami je ZRN dobila še tretje zlato dneva. Harald Schmid pa je s časom 47"48 dosegel nov evropski rekord (doslej 47"86).

Čeprav je bil deseteroboj pravzaprav vse od starta odločen v prid olimpijskemu zmagovalcu iz Moskve, Britancu Daleyu Thompsonu, je bilo vendar napeto do konca, saj je šlo za to, ali bo črnopoltemu tekmovalcu uspelo zahodnemu Nemcu Hingsenu znova odvzeti svetovni rekord. Ker je Thompson po devetih disciplinah zbral 8111 točk, je moral v zadnjem nastopu preteči 1500 m v času 4'26"5, da bi zbral več to Hingsenovih 8.723 točk.

V začetku zadnjega kroga je kazalo, da ne bo šlo, vendar je Thompson na zadnjih 250 m toliko pospešil hitrost, da je dosegel rezultat 4'23"79 in s tem svetovni rekord v deseteroboju popravil na 8.744 točk. Dosedanjemu svetovnemu rekorderju Hingsenu je pripadla srebrna kolajna, vzhodni Nemec Stark pa je bil tretji.

Evgen Bergant

KOLAJNE EP

	Z	S	B
NDR	5	2	3
ZRN	3	1	1
Sovjetska zveza	1	4	3
Italija	1	1	1
Bolgarija	1	1	0
Romunija	1	1	0
Velika Britanija	1	1	0
Španija	1	0	0
ČSSR	0	3	1
Finska	0	0	2
Francija	0	0	1
Poljska	0	0	1

MOŠKI

400 m ovire
1. Schmidt (ZRN) 47"43
(evropski rek.)
2. Jasevič (SZ) 48"60
3. Ackermann (NDR) 48"64
4. Arčipenko ((SZ) 48"68
5. Ryszparak (Pol.) 49"41

800 m
1. Ferner (ZRN) 1'46"33
2. Coe (VB) 1'46"68
3. Haerkoenen (Finska) 1'46"90
4. Cook (VB) 1'46"94
5. Druppers (Niz.) 1'47"06

Deseteroboj
1. D Thompson (VB) (svetovni rekord) 8.744
2. J. Hingsen (ZRN) 8.518
3. S. Stark (NDR) 8.433
4. S. Grummt (NDR) 8.218
5. J. Werthner (Avst.) 8.171

Daljina

V finale so se uvrstili:
SKUPINA A
S. Rodin (SZ) 7,99; R. Bernhard (Švi.) 7,93; Z. Mazur (ČSSR) 7,91; N. Stekić (Jug.) 7,91; D. Deliofosis (Gr.) 7,89; A. Zaprianov (Bol.) 7.85; A. Čočev (Bol.) 7,82; G. Evangelisti (It.) 7,80.

SKUPINA B
L. Dombrowski (NDR) 8,25; A. Corgos (Šp.) 8,02; J. Klocke (ZRN) 7,91; L. Szalma (Mad.) 7,84; I. Tuparov (Bol.) 7,80; J. Leitner (ČSSR) 7,80.

Krogla

V finale so se kvalificirali:
SKUPINA A
U. Beyer (NDR) 20,14; R. Machura (ČSSR) 20,09; J. Bojars (SZ) 20,00; E. Sarul (Pol.) 19,91; V. Milič (Jug.) 19,72; N. Hristov (Bol.) 19,62; A. Andrei (It.) 19,59; R. Staehlberg (Fin.) 19,54.

SKUPINA B
M. Schmid (NDR) 19.89; W. Kiselev (SZ) 18,82; P. Block (NDR) 19.81; De Santis (It.) 19,55; S. Gavriušin (SZ) 19,54.

400 m polfinale
(prvi štirje se uvrstijo v finale)
Prvi polfinale
1. Weber (ZRN) 64"13
2. Knebel (NDR) 46"30
3. Konovalov (SZ) 46"32
4. Trošilo (SZ) 46"40
5. Zuliani (It.) 46"44

Drugi polfinale
1. Markin (SZ) 45"99
2. Brown (SZ) 46"14
3. Knapič (Jug.) 46"24
4. Giessing (ZRN) 46"43
5. Dubois (Fra.) 46"56

5.000 m
V finale so se uvrstili:
1. serija: D. Moorcroft (VB), W. Schildhauer (NDR), D. Millonig (Avstrija), M. Ryffel (Švi.), V. Abramov (SZ), C. Herle (ZRN).
2. serija: T. Wessinghage (ZRN), H. J. Kunze (ZRN), T. Hutchings (VB), A. Cova (It.), E. Ignatov (Bol.), M. Erikson (Šve), D. Dmitriev (SZ), M. Vainio (Fin.), M. McLeod (VB).

200 m
V finale so se uvrstili:
1. serija: F. Emmelmann (NDR), I. Nagy (Madž.), P. Barre (Fra.), V. Hurajev (SZ).
2. serija: O. Prenzler (NDR), E. Skamrahl (ZRN), C. Sharp (VB), S. Sokolov (SZ).

ŽENSKE

400 m
1. Koch (NDR) 48"15 (svet. rek.)
2. Kratochvilova (ČSSR) 48"85
3. Kocenbova (ČSSR) 50"55
4. Busch (NDR) 50"57
5. Baskokova (SZ) 50"58

800 m
1. Minejeva (SZ) 1'55"41
2. Veselinova (SZ) 1'55"96
3. Klinger (ZRN) 1'57"22
4. Januchta (Pol.) 1'57"92
5. Ullrich (NDR) 1'58"19

Disk
1. Christova (Bol.) 68,34 m
2. Petkova (Bol.) 67,94 m
3. Savinkova (SZ) 67,82 m
4. Beyer (NDR) 66,78 m
5. Matezki (NDR) 66,46 m

Skok v višino
1. Meyfarth (ZRN) 2,02 m
(svet. rek.)
2. Bikova (SZ) 1,97 m
3. Simeoni (It.) 1,97 m
4. Meier (Švi.) 1,94 m
5. Kirst (NDR) 1,94 m

Kopje
V finale so se uvrstile:
1. A. Kempe (NDR) 68,38 m
2. T. Laaksalo (Fin.) 61,66 m
3. S. Sakorafa (Gr.) 61,64 m
4. A. Verouli (Gr.) 61,46 m
5. P. Felke (NDR) 61,10 m
6. T. Lillak (Fin.) 60,76 m
7. E. Burgarova (ČSSR) 60,68 m
8. M. Janak (Madž.) 60,24 m
9. I. Thiyssen (ZRN) 60,22 m
10. U. Richter (NDR) 59,80 m
11. E. Helmschmidt (ZRN) 58,72 m
12. F. Whitbread (VB) 58,08 m

200 m
V finale so se uvrstile:
1. serija: B. Woeckel (NDR), K. Smallood (VB), L. Gaschet (Fra.), A. Nuneva (Bol.).
2. serija: S. Rieger (NDR), G. Walther (NDR), B. Callender (VB), M. C. Cazier (Fra.).

100 m ovire
Uvstrile so se v finale:
1. serija: L. Kalek (Pol.), B. Gaertz (NDR), G. Zagoercheva (Bol.), M. Merchuk (SZ).
2. serija: Y. Donkova (Bol.), K. Knabe (NDR), T. Anisimova (SZ), V. Komiseva (ZS).

S tem skokom je Meyfarthova odvzela Simeonijevi svetovni rekord

Tekmovalni spored EP

DANES

15.00: palica (finale); 16.00: 110 m ovire (kval.); krogla moški (finale); 16.30: kopje ženske (finale); 16.40: 1.500 m moški (kval.); 17.00: daljina moški (finale); 17.20: sedmeroboj (200 m); 17.45: 400 m ovire ženske (polfin.); 18.10: 200 m moški (finale); 18.25: 3.000 m ženske (finale); 18.45 200 m ženske (finale); 19.00: 400 m moški (finale); 19.15: 100 m ovire (finale).

JUTRI

14.00: hoja na 50 km; 15.00: kladivo (finale); 16.30: 400 m ovire ženske (finale); troskok (finale); 16.50: 110 m ovire (finale); 17.30: 4X100 m moški (kval.); 18.00: 3.000 m ovire (finale); 18.20 sedmeroboj (800 m); 18.35: 4X400 ženske (kval.); 4X400 m moški (kval.)

Koledar mladinskih nogometnih prvenstev

V kratkem se bodo začela mladinska nogometna prvenstva. Pokrajinski naraščajniki in najmlajši bodo stopili na igrišče že v nedeljo, ostali pa 19. t.m. Na Goriškem bo pokrajinsko prvenstvo najmlajših steklo v nedeljo, začetniki in cicibani pa bodo počakali še teden dni. Danes objavljamo spored naraščajnikov, najmlajših in začetnikov (tržaška pokrajina), jutri pa bomo objavili spored prvenstva cicibanov, mlajših cicibanov (tržaška pokrajina) ter začetnikov, najmlajših cicibanov (goriška pokrajina).

TRŽAŠKA POKRAJINA

V tem prvenstvu nastopa proseško Primorje

Naraščajniki

1. kolo (12. 9.) Olimpia - Primorje; 2. kolo (19. 9.) Primorje - Chiarbola; 3. kolo (26. 9) Triestina - Primorje; 4. kolo (3. 10.) Primorje - Fortitudo; 5. kolo (10 10.) počitek; 6. kolo (24. 10.) Blue Star - Primorje; 7. kolo (7. 11.) Primorje - Montebello; 8. kolo (14. 11.) Campanelle - Primorje; 9. kolo (21. 11.) Primorje - Roianese; 10. kolo (28. 11.) Zaule - Primorje; 11. kolo (5. 12.) Primorje - Muggesana; 12. kolo (12. 12) S. Andrea - Primorje; 13. kolo (19. 12.) Primorje - S. Vito.

Najmlajši

Tega prvenstva se bodo udeležile Primorec, Zarja in Vesna, ki bodo nastopile v skupini B.

1. kolo (12. 9.) Olimpia - Primorec, S. Andrea - Zarja, Vesna - Opicina; 2. kolo (19. 9.) Zarja - Vesna, Primorec - Chiarbola; 3. kolo (26. 9.) S. Andrea - Primorec, Vesna - CGS, Supercaffè - Zarja; 4. kolo (3. 10) Zarja - San Luigi, Primorec - Vesna; 5. kolo (10. 10.) Vesna - Olimpia, Supercaffè - Primorec, Campanelle - Zarja; 6. kolo (17. 10.) Zarja - Opicina, Primorec - S. Luigi , Chiarbola - Vesna; 7. kolo (31. 10.) Vesna - S. Andrea, Campanelle - Primorec, Roianese - Zarja; 8. kolo (7. 11.) CGS - Zarja, Primorec - Opicina, Vesna - Roianese; 9. kolo (14. 11.) Supercaffè - Vesna, Zarja - Primorec; 10. kolo (21. 11.) Primorec - CGS, Olimpia - Zarja, Vesna - S. Luigi; 11. kolo (28. 11.) Campanelle - Vesna, Zarja - Chiarbola, Roianese - Primorec.

Začetniki

Tega prvenstva se bodo udeležila Breg in Kras. Breg bo nastopal v A skupini, Kras pa v B skupini.

SKUPINA A

1. kolo (19. 9.) Ponziana - Breg; 2. kolo (26. 9.) Breg - S. Vito; 3. kolo (3. 10.) Portuale - Breg; 4. kolo (10. 10.) Breg - Chiarbola B; 5. kolo (17. 10.) Giarizzole - Breg; 6. kolo (24. 10.) Breg - Muggesana; 7. kolo (31. 10.) Libertas - Breg; 8. kolo (7. 11.) Breg - S. Luigi A; 9. kolo (14. 11.) S. Giovanni - Breg; 10. kolo (21. 11.) Domio - Breg; 11. kolo (28. 11.) Breg - CGS A; 12. kolo (5. 12.) Zaule - Breg; 13. kolo (12. 12.) Breg - Fortitudo.

SKUPINA B

1. kolo (19. 9.) Kras - CGS B; 2. kolo (26. 9.) Kras - Fani; 3. kolo (3. 10.) Costalunga - Kras; 4. kolo (10. 10.) Kras - S. Andrea; 5. kolo (17. 10.) Soncini - Kras; 6. kolo (24. 10.) Kras - Don Bosco; 7. kolo (31. 10) Chiarbola A - Kras; 8. kolo (7. 11.) Kras - Supercaffè; 9. kolo (14. 11.) Inter S. Sergio - Kras; 10. kolo (21. 11.) Kras - Opicina; 11. kolo (28. 11.) S. Luigi B - Kras; 12. kolo (5. 12.) Kras - Montebello; 13. kolo (12. 12.) Campanelle - Kras.

(Nadaljevanje jutri)

OBVESTILA

Seja atletske sekcije ŠZ Bor

bo danes, 9. septembra, ob 20.30 na stadionu «1. maj».

* * *

ŠK Kras — Odsek za rekreacijo

organizira
ČLANSKI REKREACIJSKI TEDEN
Program: namizni tenis: jutri 10. 9. balinanje: 11.9., bližanje: 14.9., počasni tenis: 16. in 17.9., nočni tek: 20.9., atletski četveroboj. 21. 9., mali nogomet: 22.9., šah: 23.9., rusko kegljanje in nagrajevanje: 24.9. Vpisovanje eno uro pred pričetkom posameznega tekmovanja.

* *

ŠD Mladina smučarski odsek

organizira v soboto, 11. t.m., ob 20.30 v domu «Albert Sirk» v Križu družabni večer. Ob tej priložnosti bodo predstavili program za zimsko sezono 82/83. Poskrbljeno bo za zakusko. Zainteresirani se lahko javijo (prispevek 1.500 lir na osebo) v trgovini «Pri kostanju» v Križu ali pri družini Tavčer na Opčinah, Proseška 2/1, telefon 21-29-36.

* * *

Košarkarski odsek ŠZ Bor

obvešča, da se bodo priprave posameznih moštev začele ob naslednjih datumih:
MINIBASKET (trener Štokelj) — sreda, 22. septembra, ob 15.30
PROPAGANDA (Oblak in Furlan) — jutri, 10. septembra, ob 15.30
Začetniki in novi igralci se lahko vpišejo neposredno na treningu. Priporočamo točnost in gotovo udeležbo!

* * *

ŠK Kras

organizira s pobratenim društvom TVD Partizan Moste v nedeljo, 12. septembra
SKUPNI IZLET NA NANOS
Odhod izpred občine v Zgoniku ob 8. uri.

OB 35-LETNICI DELOVANJA ŠAHOVSKEGA KLUBA RUDAR IDRIJA

V nedeljo bo v Idriji tradicionalni šahovski turnir obmejnih mest in krajev

IDRIJA — Idrijski šahisti letos praznujejo 35-letnico organiziranega šahovskega življenja. V tem času so idrijski šahisti Troha, Bajc, Crnobrnja, Jereb, Kovač, Kanduč, Cuderman, Bevk, Šemrlj, Makuc in drugi v posameznih in ekipnih konkurencah dosegli vrsto dobrih rezultatov tako v okviru Primorske šahovske zveze kot tudi v republiški in mednarodni konkurenci. Pri tem pa so mentorji in propagatorji šahovske igre v šolah in organizacijah združenega dela občine Idrija vsem ljubiteljem šahovske igre posredovali skrivnosti črnobelih polj in vse tiste pozitivne značilnosti, ki jih šahovska igra razvija v človeku. To je red, tovarištvo, borbenost, vztrajnost in točnost.

V šahovskem klubu Rudar Idrija deluje 60 članov, pretežno mladih, ki pa so kljub skromnim finančnim sredstvom in brez primernega igralnega prostora med najbolj uspešnimi športnimi kolektivi v občini Idrija ter so v času največje aktivnosti in uspehov leta 1975 za svoje uspešno in požrtvovalno delo na področju telesno - kulturne dejavnosti prejeli od skupščine občine Idrija «Pirnatovo nagrado».

V okviru tekmovalnega programa primorske šahovske zveze bodo člani šahovskega kluba Rudar Idrija ob 35-letnici delovanja organizirali v nedeljo, 12. septembra, v hotelu ETA Cerkno 19-moštveni hitropotezni šahovski turnir obmejnih mest in krajev slovenskega Primorja, dežele Furlanije - Julijske krajine in avstrijske Koroške. Praznovanje 35-letnice šahovskega kluba Rudar Idrija se bo pričelo že v soboto, 11. septembra popoldne, ko se bodo v hotelu Eta Cerkno zbrali delegati primorskih šahovskih društev in klubov na drugi izredni skupščini primorske šahovske zveze. Po skupščini si bodo lahko delegati in ostali gostje ogledali amaterski film o 12-moštvenem šahovskem turnirju obmejnih mest in krajev leta 1975 v Idriji in druge amaterske filme o zanimivostih Idrijske in Cerkljanske.

V nedeljo, 12. septembra, ob 9.30 pa bo v dvorani hotela Eta Cerkno otvoritev razstave ob 35-letnem delu idrijskih šahistov, nato pa bo pričetek 19-moštvenega hitropotezнega šahovskega turnirja obmejnih mest. Organizatorji so na nedeljsko tradicionalno tekmovanje šahistov treh sosednjih dežel povabili 41 štiričlanskih moštev iz obmejnih mest in krajev, tako da pričakujejo številno udeležbo. Prijavilo se je že 12 primorskih ekip in ekipi slovenske športne zveze iz Celovca in šahovski odsek prosvetnega društva Obir Železna Kapla (obe iz Avstrije). Slovenske zamejske ekipe in italijanske ekipe pa pričakujejo na dan prireditve. Za prvih 6 ekip sta Primorska šahovska zveza in delavna organizacija Eta Cerkno, ki je pokrovitelj turnirja, pripravila pokale. Pokale sta podarila tudi Primorski dnevnik in Primorske novice. Vse sodelujoče ekipe bodo prejele spominske diplome, šahovski klub Rudar Idrija je ob nedeljski manifestaciji šahistov izdal spominsko značko, ki jo je oblikoval idrijski oblikovalec Nande Rupnik.

SILVO KOVAČ

AVTOMOBILIZEM

Tudi Arnoux pri Ferrariju

MODENA — Na včerajšnji tiskovni konferenci je Enzo Ferrari sporočil, da bosta v prihodnji sezoni branila barve Ferrarija dva francoska pilota in sicer Patrick Tambay in René Arnoux. Ferrari je izjavil, da so izbrali Arnouxa predvsem zaradi njegove izkušenosti pri vožnji vozil turbo, saj je doslej vozil pri Renaultu.

FIRENCE — V prijateljski nogometni tekmi sta Fiorentina in Barcelona remizirali 0:0.

CASALE — Na mednarodnem mladinskem turnirju «Caligaris» je Inter premagal zagrebški Dinamo z rezultatom 1:0.

TENIS

FLUSHING MEADOWS

Navratilova izločena

FLUSHING MEADOWS — Na mednarodnem prvenstvu ZDA je prišlo do dveh velikih presenečenj. V ženski konkurenci je Pam Shriver (ZDA) premagala največjo favoritinjo za končno zmago Martino Navratilovo; v moški konkurenci pa je neznani Rodney Harmon premagal favorita Elliota Teltscherja. V moški konkurenci so dokončali dvoboje osmine finala.

IZIDI

Posamezniki (osmine finala)

Harmon (ZDA) - Teltscher (ZDA) 6:4, 4:6, 6:3, 3:6, 7:6; Vilas (Arg.) - Denton (ZDA) 3:6, 4:6, 6:3, 7:6, 6:3; Gullikson (ZDA) - Fillol (Čile) 6:4, 6:3, 6:3; Connors (ZDA) - Nastase (Rom.) 6:3, 6:3, 6:4.

Posameznice (osmine finala)

Shriver (ZDA) - Navratilova (ZDA) 1:6, 7:6, 6:2; Evert Lloyd (ZDA) - Garrison (ZDA) 6:4, 6:3.

Moške dvojice (četrtfinale)

Tim in Tom Gullikson (ZDA) - Charles in Morris Strode (ZDA) 6:2, 6:4, 7:6.

Mešane dvojice (drugo kolo)

B. Potter - F. Taygan (ZDA) — A. Moulton - S. Davis (ZDA) 6:2, 7:5.

● Tržaška pokrajina sporoča vsem športnim društvom, da bo 30. septembra zapadel rok za vložitev prošenj za uporabo šolskih telovadnic v šolskem letu 1982/83.

NOGOMET — **TURNIR ZA «POKAL RESTAVRACIJE KRIŽMAN»**

Križani sinoči boljši od Prosečanov

Z zmago proti Primorju si je Vesna, razen res izrednih presenečenj, zagotovila nastop v finalu

Vesna — Primorje 3:0 (1:0)

VESNA: Bubnič, Purič, Peresutti, Basiacco, Somma, Zucca, (v 75. min. Košuta), Bruno, (v 80. min. Schettini), Pipan, Candotti, Jerman, Kostnapfel.

PRIMORJE: Mikor (v 46. min. Adamič), Antoni (v 60. min Gašperlin), Milič, Štoka, Husu, Zagaria, Dinoi, Vidali, Bortolotti, Di Benedetto, Rustja.

STRELCI: v 45. min. avtogol Štoka, v 55. min. Bruno in v 72. min. Candotti.

SODNIK: Sarti iz Trsta.

Res številno občinstvo, ki je včeraj sledilo slovenskemu derbiju med Vesno in Primorjem, prav gotovo ni ostalo razočarano. Posebno veseli so bili kriški navijači, saj je Vesna kar s 3:0 premagala proseške vrstnike in si tako razen res velikih presenečenj praktično zagotovili nastop v finalu.

Tekma se je odločila v drugem polčasu, ko je Vesna z golom Bruna in Candottija praktično pokopala vse upe Primorja, da bi prišli do izenačenja. V zadnji minuti prvega dela igre je Di Benedetto naredil na levi strani igrišča hudo napako, ki jo je izkoristil spretni Kostnapfel, poslal žogo v sredino, kjer jo je Štoka nesrečno poslal za hrbet presenečenega Mikorja.

V drugem delu je imela Vesna še izrazitejšo premoč in v vseh elementih igre nadigrala rdeče-rumene, katerim se pozna utrujenost iz prejšnjih tekem. Hitri kriški napadalci so zlahka uhajali počasnim nasprotnikovim branilcem. Nekaj priložnosti. da bi nadoknadili zaostanek so imeli tudi Prosečani. V 22. min. d.p. je Di Benedetto iz prostega strela izven kazenskega prostora z lepim strelom zadel vratnico, več od tega pa Prosečani niso zmogli.

Z. S.

JADRANJE NA DESKI

Tudi Jugoslavija na evropskem prvenstvu

KOPER — Devet članov jugoslovanske reprezentance v jadranju na deskah je včeraj odpotovalo v avstrijski Neusiedl Am See, kjer bo med 10. in 18. septembrom evropsko prvenstvo v jadranju na deskah v odprtem razredu (division 2) Odpotovali so: Dušan Puh, Sandi Gabrovšek in Gorazd Stražišar iz težke kategorije, iz lahke — Sašo Stepanov, Matjaž Žnidaršič in Igor Drnovšek, dekleta pa — Sandra Marc, Helena Burger in Juta Ošlak. Poleg njih bosta poskušala srečo še Iztok Šoba in Marko Žnidaršič. Če bosta namreč uspešno prevozila kvalifikaciske regate, se bosta lahko pridružila ostalim v šestih finalnih regatah (uradna reprezentanca je uvrščena avtomatično v finalni del tekmovanja). V jugoslovanski reprezentanci tokrat ni Borisa Stepanova, ker je tik pred odhodom v Avstrijo zbolel. Na evropskem prvenstvu naj bi iz vsake kategorije tekmovalo po največ 100 jadralcev na deskah.

Vodja jugoslovanske reprezentance Radovan Rogelja je pred odhodom izjavil: «Težko dam natančno oceno o ravni naše pripravljenosti za evropsko prvenstvo. Letos so se naši jadralci na deskah le malokrat pomerili z najboljšimi evropskimi jadralci in nam torej manjka mednarodnih izkušenj. Če sklepam po četrtem mestu, ki ga je dosegel Sašo Stepanov spomladi na tekmovanju med evropsko elito na Gardskem jezeru, potem smo lahko upravičeno optimisti. Za nas bo sodelovanje na evropskem prvenstvu uspešno, če bomo imeli v vsaki kategoriji vsaj po enega tekmovalca med prvimi desetimi. Mislim, da to ni nedosegljiv cilj.»

Boris Šuligoi

DREVI OB 21. URI V TRSTU KOŠARKARSKI ZVEZDNIKI NBA PROTI BIC

Velika atrakcija: Michael Richardson

Michael Richardson, 200 centimetrov visoki bek New York Knicks, ki je košarkar z največ prestreženimi žogami v profesionalnem prvenstvu, bo velika atrakcija na današnji tekmi NBA Superstars - BIC, ki bo ob 21. uri košarkarski dogodek leta v Trstu. «Michael Richardson je vsekakor eden izmed najboljših bekov v NBL.» je zagotavljal Petar Skansi, trener Scavolinija iz Pesara, ko je v Bologni stekel pogovor o profesionalnih selekcijah, ki gostujeta v Italiji.

Petar Skansi je v središču pozornosti na velikem turnirju v Bologni, kjer je Scavolini prvič v Italiji predstavil peterko v postavi Jerkov, Zampolini, Silvester, Benevelli in Kičanović, s katero se bo v sezoni 1982 - 1983 boril za naslov italijanskega prvaka. «Sinudyne je tokrat favorit na papirju, toda v italijanskem playoffu so presenečenja vsakdanja stvar,» je komentiral Petar Skansi, ko je ocenjeval možnosti najboljših italijanskih klubskih ekip v novem prvenstvu. «Brunamonti je vsekakor velika okrepitev za Sinudyne, toda Rolle, Generali, Villalta in Frederic so še nadalje nosilci igre v njihovi ekipi.»

Scavolini in Sinudyne bosta v današnji tekmi odločala tudi o zmagovalcu turnirja v Bologni, medtem ko je Billy izraziti favorit turnirja v Ferrari, čeprav nastopa brez Gianellija, ki pa bo nastopal za italijanskega prvaka v novem prvenstvu. Evropski klubski prvak Ford (Cantù) bo prestajal resno preizkušnjo v Leccu, kajti tudi turinski Berloni je v odlični formi, tekme v pripravljalnem obdobju pa kažejo, kako upravičena je bila napoved Dana Petersona, trenerja Billyja, da bo v sezoni 1982 - 1983 najmanj šest kandidatov za naslov italijanskega klubskega prvaka.

Rezultati tekem prvega kola na močnih turnirjih z udeležbo vodilnih italijanskih ekip:

BOLOGNA — Scavolini (Pesaro) - NIT All Stars 87:86 (47:34), Sinudyne (Bologna) - Cibona (Zagreb) 97:85 (40:43).

LECCO — Ford (Cantù) - San Benedetto (Gorica) 75:68 (36:34), Berloni (Turin) - Peroni (Livorno) 89:73 (43:45)

FERRARA — Billy (Milano) - Latte Sole (Bologna) 89:77 (36:40), Mangia Bevi (Ferrara) - Carrera (Benetke) 100:95 (53:46).

ŠZ SLOGA — PLANINSKI ODSEK

organizira 12. septembra
tradicionalni spominski pohod
BAZOVIŠKI JUNAKI 1982

Zbirališče v Bazovici pred vaškim spomenikom ob 11. uri. Pohod traja približno štiri ure.

Vabljeni planinci, športniki in mladina.

ODBOJKA

RIM — V okviru priprav na bližnje svetovno prvenstvo je ženska reprezentanca Italije premagala Francijo s 3:0 (17:15, 15:6, 15:10).

NOGOMET

KUOPIO — V tekmi, veljavni za kvalifikacijo za evropsko prvenstvo, je Poljska premagala Finsko s 3:2

BUKAREST — V tekmi 5. kvalifikacijske skupine za evropsko nogometno prvenstvo je Romunija premagala Švedsko z 2:0 (1:0). V isti skupini nastopa tudi Italija.

ST. GALLEN (Švi.) — V prijateljski tekmi je Švica premagala Bolgarijo z rezultatom 3:2.

KOLESARSTVO

Saronni na dirki po Venetu

PADOVA — Giuseppe Saronni in drugi člani državnega moštva, ki se je udeležilo svetovnega prvenstva v Goodwoodu, bodo nastopili na dirki po Venetu, ki bo v soboto.

Iz planinskega sveta

Bližnje delovanje SPDT

Planinci SPDT se bodo v nedeljo odpravili na avtobusni izlet na Sernio v Karnijskih Alpah. Vsa razpoložljiva mesta v avtobusu so že zasedena, odhod letega pa bo ob 6. uri izpred tržaške sodne palače. Z istim avtobusom se bodo odpravili na izlet tudi dijaki strokovnega zavoda «Jožef Stefan», ki pa se bodo povzpeli na Kanin in Prestrelienik.

* * *

Manjša skupina izkušenih planincev SPDT se je pred kratkim odpravila na izlet na Prisojnik po Hanzovi poti. Prav tako se je skupina odbornikov prejšnjo soboto in nedeljo odpravila na Grosglockner v Avstriji. Ob 10. uri so se začeniali vzpenjati, ob 18. uri pa so že bili na vrhu. Spet druga skupina navdušenih planincev se je pod vodstvom odbornika Armanija odpravila na Krn.

* * *

Prejšnjo nedeljo je bil na sporedu tradicionalni priljubljeni planinski pohod «100 družin na Nanos». Teh sto družin pa ni bilo več sto, saj jih je bilo tokrat kar 670! Pohod je bil slavnosten in še boli množičen kot po navadi, saj so ga priredili ob priliki 75-letnice PD iz Postojne. Ob tej priložnosti je na svečanosti pred Vojkovo kočo v imenu SPDT jubilante pozdravil podpredsednik našega društva Ugo Margon.

* * *

SPDT vabi svoje člane, da se množično udeležijo tradicionalnega spominskega pohoda, ki ga priredi planinski odsek pri ŠZ Slogi ob 52. obletnici ustrelitve bazoviških junakov. Zbirališče udeležencev je v nedeljo, 12. t.m., ob 11. uri pred vaškim spomenikom v Bazovici.

D. J.

ODBOJKA

Koristno gostovanje borovk v Mariboru

Mlade odbojkarice ŠZ Bor so bile štiri dni gostje OK Paloma Branik. Trzačanke so bivanje v Mariboru izkoristile za treniranje, odigrale pa so tudi nekaj prijateljskih tekem. Naše odbojkarice so bile res prisrčno sprejete in tudi pogoji za delo so bili odlični. Poleg tega pa je preostalo nekaj časa za ogled mesta izlet na Pohorje in sprejem pri mestni konferenci ZSMS. Za tako lep sprejem se gre zahvaliti domačemu odbojkarskemu društvu na čelu s trenerjem prve ekipe Edom Dolinškom.

Mlade tržaške igralke so po treningih v Škofji Loki in sedaj še v Mariboru pokazale lep napredek, ki je najbolje prišel do izraza v nedeljskem troboju med drugo postavo Palome Branik in OK Rogozo. Domačinke so bile sicer premočne, a borovke so Rogozi odvzele niz. Poudariti velja, da bo šesterka Rogoze konec tedna nastopila na turnirju v Mariboru za napredovanje v slovensko ligo. Za konec moramo omeniti, da bo ekipa Palome Branika, ki nastopa v 1. jugoslovanski ligi, jutri v Trstu, kjer bo igrala z Borom in Slogo na stadionu «1. maj». O tem srečanju pa bomo nekaj več napisali jutri.

G. Furlanič

ATLETIKA — ***NA GREZARJU***

Inamo dvakrat prvi

Zmagal je tako v peteroboju kot deseteroboju - Deželno tekmovanje je organiziralo ŠZ Bor

Včeraj in predvčerajšnjim se je na stadionu Grezar v Trstu odvijalo v organizaciji ŠZ Bor deželno tekmovanje v mnogobojih za naraščajnike in naraščajnice. Žal je v torek slabo vreme oviralo tekmovalce.

Že prvega dne sta obe borovki prenehali s tekmovanjem: Sara Umari si je pri poskusnem metu krogle poškodovala gleženj, Tiziana Natural pa je odstopila, tako da sta tekmovanje v šesteroboju nadaljevali le dve atletinji. Več uspeha je imel David Inamo v peteroboju (100 m: 13"0, daljina: 5,01 m, krogla: 9,41 m, višina: 1,55 m, 1000 m 3'01"6, 2257 točk). S temi rezultati je osvojil prvo mesto, kar predstavlja velik uspeh.

V sredo je Inamo nadaljeval z nastopi za deseteroboj (110 m ovire: 18"7, disk: 20,40 m, palica: 2,50 m, kopje: 30,86 m, 400 m: 59"4; 4318 točk) in prav tako zmagal. Obe zmagi sta za Inama velik uspeh, saj so bili tudi posamezni rezultati zelo dobri. To je uspeh tudi za društvo in potrjuje, da ima Bor v svojih vrstah več dobrih mnogobojcev.

C. D.

ODBOJKA

PARIZ — V četrtem kolu mednarodnega turnirja «Rim - Pariz» so včeraj dosegli naslednji rezultate: Kitajska - Italija 3:1 (12, —9, 4, 11); Francija - ZRN 3:0 (6, 7, 6). Lestvica: Kitajska 8; Italija, Francija 4; ZRN 0.

HI-FI CAR

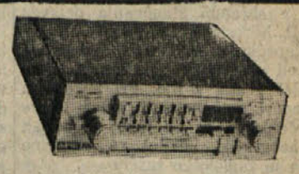

Vam na uslugo za
PRODAJO — NAMESTITEV — POPRAVILA
AVTORADIA IN PROTITATVINSKIH NAPRAV
TRŽIČ, Ul. Fontanot 3 — tel: 0481/45382

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije) TLX 460270
Podružnica Gorica Drevored 24 maggio 1 Tel. (0481) 83382 (85723)
Naročnina
Mesečno 8.000 lir — celoletna 59.000
V SFRJ številka 6,00 din, ob nedeljah 6.00 din, za zasebnike mesečno 90,00, letno 900,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 120,00, letno 1200,00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 ADIT — DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 223023
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 32.400 lir. Finančni 1.100, legalni 1.000, osmrtnice po formatu, sožalja 1.500 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%, IVA 18%. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Stran 6 9. septembra 1982 Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

V ŽARIŠČIH NAPETOSTI - Piše Pavel Stranj

Japonska se oborožuje

Ob nedavni 37. obletnici eksplozije prve atomske bombe nad Hirošimo so časopisi širom po svetu spet prenašali odlomke iz govorov na proslavi in podatke o številu oseb, ki še umrejo vsako leto, zaradi posledic radioaktivnosti. Japonska, kot edina dežela, ki je okusila strahote atomskega orožja, je res občutljiva na vse, kar bi lahko prinašalo nevarnost ponovne tragedije.

V ustavi, ki je bila sprejeta kmalu po koncu vojne, leta 1946 je med drugim določeno, da država lahko razpolaga z oboroženimi silami, ki imajo izključno nalogo «samoobrambe». Ustava nadalje določa, da Japonska ne sme proizvajati atomskega orožja, ga ne sme posedovati in da ne sme niti dovoliti drugim silam, da bi ga vnesle na državno ozemlje. S strogo nevtralnostjo ali vsaj z izrazito obrambno usmerjeno vojaško politiko, naj bi se Japonska zavarovala pred nevarnostjo nove vojne.

Ta nevtralnost, ki ima med drugim zelo pozitivne posledice na gospodarskem področju, je vedno bolj neprijetna za ZDA. V zadnjih letih je namreč aktiva japonske zunanje trgovine z ZDA dosegla zelo visoko raven 20 milijard dolarjev letno, kar predstavlja zelo hudo breme za ameriško plačilno bilanco. Vlada ZDA izvaja zato precejšnje pritiske na japonske voditelje, da bi povečali nakup orožja v ZDA, kar bi do neke mere omililo ameriški plačilni deficit.

Julija letos je japonska vlada odobrila povečanje vojaških stroškov v naslednjem petletju (1983 - 1987) na 16.000 milijard jenov (1 jen je vreden približno 5 lir) in glavni dobavitelj orožja bodo seveda ZDA. Ta novica je na eni strani pomirila ameriško vojaško industrijo, a na drugi odprla vsaj tri važna vprašanja, ki jih mora japonska vlada reševati v bližnji bodočnosti.

Prvo vprašanje je povezano z odnosi, ki jih Japonska vzdržuje s svojima bližnjima sosedoma: Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Obe deželi predstavljata pomembni tržišči za japonsko industrijo in z obema želi Tokio ohraniti čim boljše odnose, kar ni vedno lahko, zlasti ker mora pri tem pogostoma upoštevati tudi vlogo, ki jo igra na istem območju ameriška zunanja politika.

Doslej je Japonska uspela usklajevati vse te interese s precejšnjim uspehom. Avgusta 1978 je podpisala s Kitajsko pogodbo o miru, prijateljstvu in sodelovanju. Junija letos je obiskal Tokio kitajski prvi minister Zhao Ziyang. Sovjetska zveza je, zaman, že leta 1976 poskušala preprečiti pretesno sodelovanje med Tokiom in Pekingom. Takrat je Japonska obiskal sovjetski zunanji minister Gromiko, ki je obetal, da bi SZ bila pripravljena na precejšnje koncesije v zameno za japonsko «razumevanje». A takrat so japonski vladni možje postavili na zeleno mizo sporno zadevo glede Kurilskih otokov. Ti otoki so do druge svetovne vojne pripadali Japonski, po njenem porazu so jih zasedle sovjetske čete in Japonska še danes zahteva njihovo vrnitev pod svojo upravo. Ob tej zadevi so se tedanji sovjetsko - japonski pogovori končali.

Danes je Sovjetska zveza dosti bolj spravljiva z Japonsko in se ne spotika več ne ob njenih odnosih s Kitajsko, ne ob njenih zahtevah po Kurilskem otočju, kajti japonska tehnologija je vse važnejši dejavnik za razvoj Sibirije. Verjetno si je Japonska zadnje nakupe ameriškega orožja lahko dovolila predvsem na račun te sovjetske potrebe.

Drugo vprašanje, ki se odpira s povečanjem vojaških stroškov je notranjega značaja. Ob novici večjih stroškov je namreč v japonskem tisku izbruhnila polemika o tem, če naj stroški za oborožitev smejo prekoračiti mejo 1 odst. bruto narodnega dohodka. Vlada je opravičila svoj ukrep s trditvijo, da se bo v naslednjem petletju povečal tudi narodni dohodek, in da zato večji stroški ne bodo presegli te meje, li je, kot kaže, nekak alarmni zvonec v japonskem javnem mnenju.

Tretje vprašanje je hkrati notranjega in zunanjega značaja. Ob vse večjem uvažanju tujega orožja si je marsikateri japonski gospodarstvenik postavil vprašanje, zakaj naj ne bi Japonska sama proizvajala več orožja, bodisi za svoje notranje potrebe, bodisi za izvoz. Japonska industrija je brez dvoma sposobna v zelo kratkem času proizvajati konkurenčno orožje, kot je nekajkrat tudi že dokazala. Firma Mitshubishi je izdelala lovsko letalo F 1 in družbi Kawasaki in Toshiba pa rakete.

Taka odločitev bi privedla celo vrsto posledic. Napetost z ZDA, a tudi s SZ bi se povečala; notranja opozicija, ki odklanja vse, kar vodi v oborožitev, bi se tudi zaostrila in sama vloga Japonske na mednarodnem pozorišču bi dobila drugačen značaj, zlasti v Aziji.

Doslej je japonsko politično vodstvo precej zadržalo ameriški pritisk po večji krepitvi vojaškega aparata (z ameriškim orožjem), zlasti zaradi zelo močnega ljudskega protioboroževalnega angažiranja. Vprašanje je, kako daleč misli popuščati v bodoče.

VELIK ODMEV V AMERIŠKI JAVNOSTI

Intervju zaprtega Sindone o aferi «Banco Ambrosiano»

Zguba 2.000 milijard lir za podpore južnoameriški skrajni desnici - Vloga vatikanske banke in lože P 2

NEW YORK — Medtem ko sta v Italiji vladna kriza in stopnjevanje mafijskega terorja spravili «afero Calvi» nekako v ozadje, vzbujajo dogodki okrog propada finančnega zavoda Banco Ambrosiano, zagonetne smrti njegovega predsednika pod londonskim mostom in še bolj zagonetnih povezav z vatikansko banko, Zavodom za verska dela (IOR), največje zanimanje javnosti v ZDA. Največji časopisi in televizijske mreže posvečajo tem dogodkom vrsto člankov in oddaj, v katerih skušajo odkrivati skrivnostna zakulisja velikih finančnih špekulacij, povezanih s političnimi nakanami, morebiti tudi zato, ker je vanje vpleten tudi njihov rojak, ameriški škof Paul Marcinkus, ki je obenem papeževa osebna straža in predsednik IOR.

Ameriška sredstva javnega obveščanja so se pri poskusu razmotavanja afere poslužila, poleg običajnega poizvedovanja v italijanskih in mednarodnih finančnih krogih ter pri preiskovalni komisiji rimskega parlamenta, tudi pričevanj nekdanjega «čudežnega finančnika» Micheleja Sindone, ki je italijansko slavo zamenjal z ameriškimi zapori, kjer prestaja 25 let kazni, ki mu jo je naložilo newyorško sodišče zaradi bankrota Franklin national bank. Sicilski pustolovec, ki je nekoč užival tako veliko zaupanje italijanskih oblastvenih krogov, je namreč pred nekaj dnevi odgovarjal na vprašanja novinarjev uglednih «Wall street journala», «Timesa», «Newsweeka» in televizijske postaje «ABC».

Najpomembnejša Sindonova izjava zadeva vsekakor vlogo vatikanske banke v italijanskem finančnem sistemu. Kot je znano, uživa IOR po konkordatu poseben položaj, saj deluje v Italiji, a ni podvržen nadzorstvu državne banke in finančnih oblasti, ker ima sedež v Vatikanu. Ker pa med Italijo in papeževo državo ni carinskih ali drugih pregrad, se je že večkrat povajil sum, da izkorišča te ugodnosti za posredništvo pri protizakonitem tihotapljenju kapitalov v tujino. Te sume je potrdil Sindona, ki je izjavil, da je Banco Ambrosiano redno uporabljal IOR za nezakonit izvoz kapitalov. Glede Marcinkusa pa je dejal, da sta ga s Calvijem vključevala v upravne odbore raznih svojih bank v tujini, zlasti v Srednji Ameriki, in da sta (z njegovo vednostjo) izkoriščala njegovo ime za privlačevanje kapitalov, v zameno sta pa priznavala razne ugodnosti (na primer višje obresti) vatikanski banki.

Ameriški časniki iz Sindonovih izjav in izsledkov lastnih proizvedovanj postavljajo na laž nedavne trditve vatikanskih funkcionarjev, da bi imela papeževa država primanjkljaj 26 milijonov dolarjev. «Newsweek» zatrjuje nasprotno, da Vatikan vnovči letno najmanj 25 milijonov dolarjev od svojih nepremičnin, najmanj 60 milijonov dolarjev od darov in več kot 100 milijonov dolarjev od zaslužkov IOR, medtem ko so njegovi letni izdatki manjši od 80 milijonov dolarjev.

Drug zelo važen element Sindonovih izjav je, da sta s Calvijem (ko sta bila še družabnika) hotela razširiti svoje delovanje na Srednjo in Južno Ameriko in sta zato prek italijanskih bank posojala denar svojim panamskim družbam. Te so kupovale po neupravičeno visokih cenah podjetja, posestva in časopise v Argentini, Peruju, Urugvaju in Paragvaju, razliko od realne vrednosti pa sta Sindona in Calvi, s pomočjo Gellija in Ortolanija (voditeljev skrivne framasonske lože «P2») darovala tamkajšnjim desničarskim strankam in vojaškim voditeljem «za boj proti komunizmu».

S takimi goljufijami sta seveda praznili blagajne svojih italijanskih in evropskih finančnih zavodov, Marcinkusa in IOR sta pa uporabljala za «jamstvo» pred delničarji in poslovnimi partnerji. Sindona v bistvu zatrjuje, da je Marcinkus «poštenjak», a povsem nesposoben bankir, ki je pa kljub temu prislužil v pajdaševanju z njim in Calvijem vatikanskim financam velike zaslužke. Koliko je verjeti trditvam takega «poštenjaka» čeprav ameriški novinarji zatrjujejo, da so jih preverili z drugimi verodostojnimi viri) je seveda vprašljivo, žalostna resnica pa ostaja, da so taki «manevri» spet pustili na grbi italijanskih davkoplačevalcev novih 2.000 milijard lir dolgov, ki jih je zapustil Roberto Calvi.

Totocalcio razgrnil račune za lansko leto

RIM — Iz številk, ki jih je objavilo vodstvo Totocalcia, je razvidno, da je v sezoni 1981 - 82 v poprečku vplačal vsak Italijan na tej stavi 15.000 lir. Najbolj navdušeni stavci so v Palermu (20.000 lir) in Rimu (18.000 lir), najmanj pa verujejo v srečo v Veroni (10.000 lir na osebo).

V vsej Italiji so v minuli sezoni sestavili več kot tri milijarde in pol stolpcev ter zanje vplačali 854 milijard lir, kar je 33 odst. več kot v prejšnji sezoni.

V vsej državi je bilo skoraj 42 tisoč srečnežev, ki so pravilno uganili vseh 13 rezultatov, 771.000 pa je sestavilo «dvanajstico». Skupni nagradni sklad je znašal kar 324 milijard lir. Najuspešnejši «prognozerji» so bili v Padovi, najmanj pa je bilo dobitnikov v Rimu.

Vplačane vsote so pri Totocalciu razporedili takole: 38 odst. (324 milijard) je bilo namenjeno nagradam, 27 odst. (228 milijard) državi, 26 odst. (223 milijard) je dobil CONI za svoje inštitucije ter 8 odst. (68 milijard) za svojo upravo, 1 odst. (8 milijard lir) pa je bil namenjen za gradnjo športnih objektov.

LONDON — Predsednica britanske vlade Margaret Thatcher je bralkam revije «Woman» (ženska) naštela pet «zlatih» pravil za srečno življenje, ki se glasijo tako:

1. pravočasno poravnaj svoje račune;
2. ne zamujaj pri plačevanju davkov;
3. ne živi bolj razsipno, kot ti dovoljujejo možnosti;
4. vedno daj nekaj denarja na stran;
5. bodi vedno pošten in vesten.

Med vojno so Britanci kupovali na točke hrano, zdaj pa so očitno izvedeli, da je tudi sreča na točke.

Bejrut si želi miru

Kljub izraelskemu namernemu netenju novih požarov v zahodnem Bejrutu se Habibov načrt odvija kot predvideno. S težavo in s precejšnjo mero potrpljenja libanonska redna vojska in varnostne sile prevzemajo položaje, ki so bili do nedavnega po odhodu Palestincev v rokah borcev libanonske levice. Prihod «svoje» vojske Libanonci pozdravljajo z mešanimi občutki, v vseh pa je prisotna želja, da bi končno prišlo do sprave (zgoraj). Medtem pa se 800 ameriških marincev iz sklopa mirovnih sil že pripravlja na jutrišnji odhod iz Bejruta (spodaj) (Telefoto AP)

PO VEČDNEVNEM ISKANJU V PRIBOJU

Smrtonosno kapsulo so vendarle našli

Ostaja vprašanje, zakaj strokovnjaki ne skrbijo za tako nevarne predmete, ki jih uporabljajo

BEOGRAD — Po daljšem iskanju so konec prejšnjega tedna v Priboju vendarle našli izgubljeni radioaktivni izotop iridij 192, ki ga uporabljajo za rentgensko snemanje zvarjenih spojev različnih delov industrijske opreme in odlitkov. To je rečeno v poročilu republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo Srbije v zvezi s težko razumljivim izginotjem in skoraj dramatičnim iskanjem izgubljenega izotopa, ki je brez zaščite zelo nevaren zdravju.

12. avgusta je v Priboj prispela strokovna ekipa beograjskega inštituta Kirilo Savić, da bi posnela zavarjene spoje na toplovodu v Fapu. Skupaj z napravami za snemanje so strokovnjaki prinesli tudi kovinsko kapsulo, dolgo okoli 2 centimetra in centimeter široko. V njej je bil radioaktivni element iridij 192; posnetke iz Priboja so razvili dva tedna kasneje. Takrat so dali tudi znamenje za preplah, ker so ugotovili, da omenjene kapsule ni nikjer. Da bi se vse skupaj še bolj zapletlo, so dan pred tem snemali v «Prvi iskri» v Bariču. Te posnetke so razvili že naslednji dan, ko so tudi ugotovili, da slik ni, ker ni bilo iridija, ki je potreben za snemanje. Šele potem so razvili tudi 28 posnetkov iz Priboja in ugotovili, da je prvih 25 posnetkov narejenih, zadnji trije pa ne. To je pomenilo, da je kapsula po 25. posnetku v Priboju izginila.

Najprej so kapsulo iskali v Bariču, dan kasneje 27. avgusta, pa so preiskali tovarno v Priboju in njeni okolici. Vse pa je bilo brezuspešno. Skupna ekipa inštituta Boris Kidrič iz Vince in inštituta Kirilo Savić je razstavila celotno napravo za snemanje, vendar kapsule ni našla.

Medtem so na prizorišče stopili tudi varnostni organi, kot so sanitarna inšpekcija, medicinski izvedenci in vsi drugi pristojni in odgovorni. Začela se je obširna preiskava, obvestili so vse, ki bi lahko prišli v stik z radioaktivnim elementom. Ko so ugotovili, da kapsule ni v Fapu, so preiskali celotno območje Priboja, vendar tako, da niso vznemirjali prebivalcev.

Nekaj po polnoči v petek, 4. septembra so radioaktivno žarčenje zabeležili v nekem primestnem naselju, kmalu zatem pa so kapsulo našli v shrambi stanovanja delavca FAP Miroslava Langure.

Kapsulo so odstranili, zatem pa začeli ugotavljati, kdo vse bi lahko prišel v stik z njo. Pri Miroslavu Languri so ugotovili vidne znake žarčenja in so ga takoj prepeljali v beograjski inštitut za medicino dela in radiološko zaščito.

Radioaktivni izotop iridij 192 sodi po besedah izvedencev za atomistiko med radioaktivne materiale, ki so nevarni ljudem, čeprav je zaprt v posebni kapsuli, ki je tudi zavarjena, pa med daljšim časovnim stikom človeški organizem «vpija» žarčenje tega radioaktivnega elementa. Če je ta stik izjemno dolg, so posledice radioaktivnega žarčenja tudi smrtne. Če bi se ta element razširil v naravi, bi povzročil resno radioaktivno onesnaženje zemljišča, vode in drugih elementov.

Razumljivo je, da radioaktivni odiseji še zdaleč ni konec. Spremljali bodo zdravstveno stanje ljudi, ki so se zaradi hude malomarnosti izpostavili veliki nevarnosti, sedaj, ko so kapsulo našli, pa je pričakovati tudi odgovor na vprašanje, zakaj odgovorni strokovnjaki, ki najbolje vedo, s kakšnimi nevarnimi sredstvi razpolagajo, za njih ne skrbijo tako, kot bi bilo potrebno. (dd)

ZARADI VELIKIH DOLGOV

JAT v težavah

BEOGRAD — Če hitro ne bodo poiskali rešitve in v dveh dneh ne bo plačan dolg za porabljeno gorivo, bo JAT prisiljen z 10. septembrom ustaviti promet. To opozorilo je bilo slišati na včerajšnji tiskovni konferenci v JAT, že v torek pa so ga poslali predstavnikom državnih organov in družbenopolitičnih organizacij v Beograd, republiki Srbiji in federaciji.

Za kupljene dele, gorivo, takse in druge storitve, ki jih je koristil v mednarodnem prometu, JAT dolguje 22 milijonov dolarjev. Od tega znašajo neplačane takse za prelete in zavarovanje letal 5 milijonov, dolg za nadomestne dele 2 milijona, za druge dele pa še milijon 200 tisoč dolarjev. Največ pa je dolžan JAT Shellu, ki njegova letala oskrbuje v tujini s kerozinom. Zadnji datum za plačilo stroškov je bil začetek tega meseca, vendar je JAT uspelo ta datum premakniti na 10. september. Če do takrat ne bodo plačali goriva Shell na 42 letališčih v svetu, JAT ne bo več dajal goriva, obstoji pa tudi nevarnost zaplembe letal.

Letošnji načrt je predvideval, da bo JAT zaslužil 240 milijonov dolarjev. Dober del teh deviz so zaslužili, vendar delovna organizacija z njimi ne more plačati vseh stroškov. Te delovne organizacije pa ne muči samo kerozin, veliko večji problem je njeno negativno poslovanje. Minuli dve leti so se končali brez izgub, sredi tega leta pa so zabeležili negativni saldo v višini 768 milijonov dinarjev, kar je bila posledica zmanjšanega števila prepeljanih potnikov in slabe organizacije dela.

Ker največje izgube pri poslovanju nastajajo na domačih progah, bodo na številnih domačih progah že z oktobrom zmanjšali število poletov. Največje omejitve bodo na progah, kjer so izgube največje. To velja za proge iz Beograda proti Zagrebu, Splitu, Pulju, Reki, Titogradu, Prištini itd. Še naprej pa bodo letala letala na progah, ki so povezane z mednarodnim prometom. (dd)

S PODELITVIJO NAGRAD KONČAN BENEŠKI FESTIVAL

Zmagoslavje nemške kinematografije: «zlati lev» režiserju Wimu Wendersu

Polemična izjava predsednika žirije Carnéja, za katerega je nagrado zaslužil Fassbinder - Posebna nagrada Poljaku Zanussiju

BENETKE — Kot je bilo pričakovati, je nemška kinematografija na beneškem filmskem festivalu posegla po najvišjem priznanju. Prvo nagrado za najboljši film «zlatega leva», je prejel 37-letni režiser Wim Wenders za film «Der Stand der Dinge» (Stanje stvari). Kritika in občinstvo sta proglasitev zmagovalca sprejela s ploskanjem in glasnim odobravanjem, toda prav tako ali morda še glasneje so izjavo, s katero je predsednik mednarodne žirije Marcel Carné v osebnem imenu dejal, da se ne strinja s to odločitvijo in da bi «zlatega leva» zaslužil zadnji Fassbinderjev film «Querelle». Očitno je, da odločitev ni bila lahka in da so med sedmimi člani mednarodne žirije nastala nesoglasja, ker so nekateri ocenili «Querelle» kot izjemno umetniško stvaritev, drugi pa so ga — verjetno tudi zaradi moralističnih predsodkov — kratkomalo zavrnili. Fassbinderjev film je tako ostal brez nagrade, kar je gotovo krivično za delo, ki bo gotovo ostalo v zgodovini filma.

Kakorkoli že, je dodelitev «zlatega leva» Wendersu, z izjemo omenjenih pomislekov, povsem zaslužena. Zgodbo, ki pravzaprav ni zgodba, sestavljajo posamezne situacije snemalne ekipe, ki mora zaradi finančnih težav prekiniti snemanje filma. Poudarek v situacijah zasledimo že v nekaterih prejšnjih Wendersovih delih (Im Lauf der Zeit - V teku časa in Alice in den Städten - Alica v mestih). Potujoča osebnost je glavna oznaka režiserjevega lika, če se navežemo na «trilogijo ceste». Po drugi strani pa ljubi moderno rock glasbo. «Kultura, ki so mi jo vsilili starši in šola.» Pravi Wenders, «je bila zame fašizem, goli fašizem. Edino, kar se mi ni zdelo fašizem, je bil rock'n, roll.» Rock glasba pa je namreč po njegovih besedah pripričala, da ni postal duhovnik.

Posebno nagrado žirije je odnesel Krzysztof Zanussi za film «Imperativ», z utemeljitvijo, da gre za dovršen prikaz človekovega eksistencialnega iskanja. Vlogo protagonista, prof. matematike, igra v tem filmu Robert Powell, ki je prejel zlati pfenig za najboljšo moško vlogo, medtem ko je bila Beatrice Romand (La beau mariage) nagrajena za najboljšo žensko vlogo.

«De smaak van water» (režija Orlow Seeunke - Holandska) in «Sciopen» (L. Odorisio - Italija) sta dobitnika ex aequo «zlatega leva» za najboljši prvenec. Ni dvoma, da je priznanje holandskemu filmu po vsem zasluženo, medtem ko tega ne moremo trditi za «Sciopen». Čeprav je že bilo «mujno» ob tolikšni prisotnosti italijanskih filmov v tekmovalnem sporedu, da vsaj eden od teh prejme nagrado, ni bila odločitev žirije najbolj posrečena, morda bi to priznanje bolj zaslužil Franco Piavoli za film «Il pianeta azzurro».

S «tolažilno» nagrado se je morala zadovoljiti sovjetska kinematografija, ki je bila prisotna v Benetkah s tremi filmi. Zlatega leva za najboljšega režiserjevega sodelavca je prejel Mihail Uljanov v filmu «Časti nataja žizn» (režija Julij Rajzman).

Več so pričakovali tudi Francozi, ki so prikazali na tem festivalu vsaj dva kvalitetna filma. Lelouchevev «La Truite» in Rohmerjev «Le beau mariage».

DANIJEL JARC
IGOR PRINČIČ
in MARKO MARINČIČ

Zopet smrtna žrtev obračunov v kamorri

SALERNO — 42-letnega gradbenika Gennara Califana sta včeraj ubila dva neznanca v kraju Villanova Nocera pri Salernu. Umorjenec, ki je bil policiji znan, je bil članožjega vodstva kamorističnega «Cutolovega klana». Policija zato meni, da je šlo v tem primeru za medsebojno poravnavanje računov v okviru boja, ki ga vodijo med sabo kamoristične organizacije na širšem neapeljskem področju. Na Califana je postala policija pozorna pred dvema letoma, ko so karabinjerji aretirali znanega kamorista nega «bosa» Cutola in našli pri njem Califanovo osebno izkaznico. Aretirali so tudi gradbenika in sodišče ga je tedaj obsodilo na pol leta ječe.

Califano je bil več let tudi odbornik in podpredsednik nogometnega kluba Nocerina, ki nastopa v C-1 ligi.

BENEŠKI DNEVNIK

«Nediški puobi» so v Kanadi navdušili s svojim petjem

Gostovali so v štirih mestih - Več tisoč poslušalcev - Ganljiv sprejem pri izseljencih

ČEDAD — V skladu s prizadevanji Združenja slovenskih emigrantov F-JK, da bi okrepili vezi med našimi izseljenci in domačimi kraji, je pred kratkim pevski zbor «Nediški puobi» iz Podbonesca opravil turnejo pr Kanadi. Nastopil je petkrat v štirih mestih in sicer v Thunder Bayu, Vancouvru, Nanaimu in Torontu. Koncertom je prisostvovalo skupno več kot 3.000 oseb, zbor pa je pel tudi pri dveh mašah

Glavni namen gostovanja je bil pokazati izseljencem vitalnost pristne beneške kulture, povezane z domačimi tradicijami.

Glede na to, da je kakovost tega zbora na res lepi ravni, so pevci s svojim izvajanjem živo pritegnili zanimanje svojih slovenskih, furlanskih italijanskih in kanadskih poslušalcev, ki so v pesmih lahko začutili tudi navezanost naših ljudi na lastno domačo zemljo.

Turneja je dosegla še en pomemben cilj: v očeh izseljencev iz drugih italijanskih pokrajin v Kanadi je ovrednotila slovenska kulturna prizadevanja beneških Slovencev. Pevci so s ponosom doživljali izredne aplavze in v posebno zadoščenje jim je bilo, ko so slišali tudi priznanja, kot: «Kdo bi si kaj takega predstavljal!».

Ob tem se ne moremo izogniti pohvali zaradi odlične organizacije celotne turneje, katero je koordiniral Ado Kont v Kanadi pa so bili za njo zlasti zaslužni člani sprejemnih odborov E. Pauletig, Trusgnach, Oriecuia in Ceccon v Thunder Bayu, Qualizza, Dugaro, Sturam in Cencig v Nanaimu, T. Pauletig, Vogrig in Dreszach v Vancouvru ter Valent, Tracogna, posebno pa Pellegrina v Torontu.

Navdušenje med izseljenci, ki dolga leta niso videli svojih rodnih krajev je bilo izredno in nikjer ni manjkalo ginjenosti. Svoje goste iz Beneške Slovenije so sprejemali kot brate in v čast jim je bilo, če so bili lahko njihovi gostitelji. Od odhodu je bilo neštetokrat čuti eno samo vprašanje: «Kdaj boste spet prišli?»

Vse to kaže, da je bilo poslanstvo zbora «Nediški puobi» več kot uspešno in je povsem doseglo svoj namen.

PIRAN — Uredništvo dvojezične ga lista italijanske skupnosti iz Kopra, Izole in Pirana «Informatore» je na včerajšnji popoldanski seji v Piranu napovedalo, da bodo v prihodnji posebni številki objavili nekaj člankov, razprav in študij izrednega pomena. Ob tej priliki je predsednik predsedstva CK ZKJ Mitia Ribičič napisal uvodni članek «Manjšina dejavnik napredka», v katerem poudarja predvsem nenadomestljivo vlogo, ki jo imata obe narodni skupnosti, italijanska v Jugoslaviji in slovenske v Italiji, pri zbliževanju obeh držav.

PRIMORSKE VESTI

Velika škoda zaradi neurja

KOPER — Ponedeljkovo neurje, ki ga je spremljal močan veter je v izolski in koprski občini povzročila precejšnjo škodo. Visoki valovi, ki jih je gnala tramontana so v izolski marini poškodovali 22 plavajočih pomolov (pontonov), od tega 7 tako močno, da jih verjetno ne bo mogoče popraviti, vsak tak pomol pa velja 300 tisoč dinarjev, s sidrišča pa so odtrgali tudi dve jahti. Prva je nasedla, kolikšna je škoda na trupu še niso ocenili, drugo pa so valovi potisnili k obali in jo skoraj popolnoma uničili, po prvih ocenah pa je bila vredna 2 milijona dinarjev. Poškodovanih je bilo še 5 čolnov, skupna škoda pa znaša 150 tisoč dinarjev.

Valovi so v Kopru zalili peš pot proti Semedeli, poškodovali pa so tudi tri čolne. Po prvih ocenah škoda presega 6,5 milijonov dinarjev, natančnejša ocena pa bo znana čez nekaj dni. D. B.

Pri vodi se izplača varčevati

KOPER — Cena vode na Koprskem je že tako visoka, da je postala že kar znaten delež mesečnega družinskega proračuna, pri katerem se izplača varčevati, menijo odgovorni iz piranskega komunalnega podjetja. To še kako občutijo piranski komunalci tudi na lastni koži Zaradi vse višje cene vode, se poraba le-te sorazmerno znižuje. Tako so v piranskem komunalnem podjetju za kanalščino (prispevek zanjo je odvisen od porabe vode) leta 1979 dobili 2,03 milijona dinarjev, lani pa 2,08 milijona dinarjev, kljub 30-odstotni podražitvi tega prispevka. Tisti, ki dražijo vodo, kanalizacijo in druge podobne postavke, vse premalo upoštevajo skrite «notranje rezerve» družinskih proračunov. Posameznik lahko na dan porabi 200, lahko pa tudi samo 20 litrov vode. Ponekod so se torej začeli teh obrambnih mehanizmov prebivalstva proti visokim cenam dobro zavedati in zato predlagajo nove načine podražitev. Predvsem take, da občan z nižjo porabo katerekoli od dobrin ne bi kvaril računov, ki si jih izračunajo v posamezni delovni organizaciji. Prispevek za kanalizacijo naj bi torej v našem primeru ne bil odvisen od porabe vode, ampak na primer od premera cevi. Upamo lahko le, da česa podobnega ne bodo pogruntali tudi drugi — na primer peki, proizvajalci avtomobilov, kmetovalci, trgovci . . . , ki bi za svoje dobrine služili, ne glede na to, koliko bi jih ljudje dejansko porabili. B. Š.

Ribje dobrote na «Katarini»

ANKARAN — *Pred dnevi sta zasebnika na ladji, privezani ob pomolu na kopališču Beograjske banke v Ankaranu, odprla restavracijo in bar, ki sta odprta od 11. pa do 23. oziroma od 21. do 2. ure zjutraj. Tridesetmetrska barkača, nekoč plavajoča vojaška bolnišnica, je lepo urejena in ima v restavraciji 60 sedežev, v baru — enem od redkih, ki so pod gladino morja — pa je 70 sedežev. Kot zagotavljata gostinca, bodo v njihovi restavraciji stregli predvsem ribe oziroma ribje specialitete od špagetov s školjkami, ki jih je moč dobiti že za 80 din pa do prvovrstnih morskih rib, ki jih prodajajo od 718 do 920 din za kilogram. Tudi pijače niso predrage, saj buteljke vrhunskih vin ponujajo po 100 do 168 din. Vstopnina s konzumacijo za bar pa je samo 80 din. Lastnika zagotavljata tudi, da bodo v restavracijo in bar — podoben disco clubu — sprejeli samo toliko gostov kot je sedežev.* D. G.

Gusarski Neptunov krst

PIRAN — Konec tedna bodo dijaki srednje pomorske šole iz Portoroža priredili pomorski krst, ki bo letos prav gotovo privabil še več ljudi, kot vsa dosedanja leta. To znamenito prireditev so namreč zastavili nekoliko širše, jo dopolnili in ji dodali nekaj privlačnih točk. Portoroške goste bodo začeli obveščati že v četrtek in petek popoldan, ko bo v gusarje preoblečena skupina dijakov z rompom in pompom prebrala razglas o prireditvah ob pomorskem krstu. V petek, ob 11. uri dopoldan bodo na glavni portoroški plaži priredili iskanje skritega zaklada. Gusarji bodo s svojimi sužnji pripluli pred plažo, v morju poiskali steklenico z navodili in načrtom skritega zaklada in potem iz peska izkopali vrednostne bone za nekaj uporabnih daril, ki jih bodo potrebovali novinci v prvem letniku srednje pomorske šole. Zvečer ob 20. uri in 30 minut bodo v piranskem križnem hodniku uprizorili gledališko predstavo Escorial, ki jo je zrežiral Branko Kraljevič. Pravcati gusarski praznik v srednjeveškem duhu pa bodo izpeljali v soboto, 11. septembra. Zjutraj med 8. in 12. uro bodo tako rekoč preoblekli piransko tržnico, stojnice prekrili s slamo, spustili nekaj kokoši, zajcev, morda tudi katerega oslička ali kozo, ob vhodih bodo postavili stražo s helebardami, nekatere sprehajalce preoblekli v staroveška oblačila, skupinica glasbenikov z leseno flavto, lutnjo in kitaro bo skušala pričarati nekaj stare glasbe, med branjevkami in kupci bo moč slišati pogovore v pravem primorskem narečju, norček bo prevračal kozolce in delal vsemogoče neumnosti, s pravimi floreti bosta dva vešča mečevalca prikazala viteški dvoboj . . . sprevod bodočih pomorcev (prvošolcev), ki bodo čakali na neptunov krst, se bo začel po piranskih ulicah v soboto ob 14. uri, nadaljeval se bo v Portorožu in na Bernardinu. Krst bodo izvedli v morju pred hotelom Piran, popoldan ob 17. uri. Zvečer bodo gusarski dan zaključili še z gusarskim plesom, na katerem bo igral ansambel Prizma. Zbirali bodo tudi najlepše gusarske maske, v katere se bodo lahko našemili vsi, ne le dijaki pomorske šole. V primeru slabega vremena bo vrsta prireditev odpadla. Gledališke predstave in samega neptunovega krsta pa ne bo preprečilo niti neurje, pravijo organizatorji. B. Š.

Razstava o Alojzu Gradniku

KOPER — *Koprska osrednja knjižnica Srečka Vilharja prireja v četrtek zvečer ob 19. uri (9. septembra) v svoji avli odprtje razstave ob stoletnici rojstva našega pesnika Alojza Gradnika. Poleg vseh njegovih izvirnih del in prevodov, bodo predstavili tudi izbor tistih del, ki so jih prevedli v srbohrvaščino, makedonščino, angleščino, francoščino, gruzinščino in druge tuje jezike. Ob odprtju bo pesnika in njegovo delo predstavil prof. dr. Franc Zadravec s filozofske fakultete v Ljubljani.* B. Š.